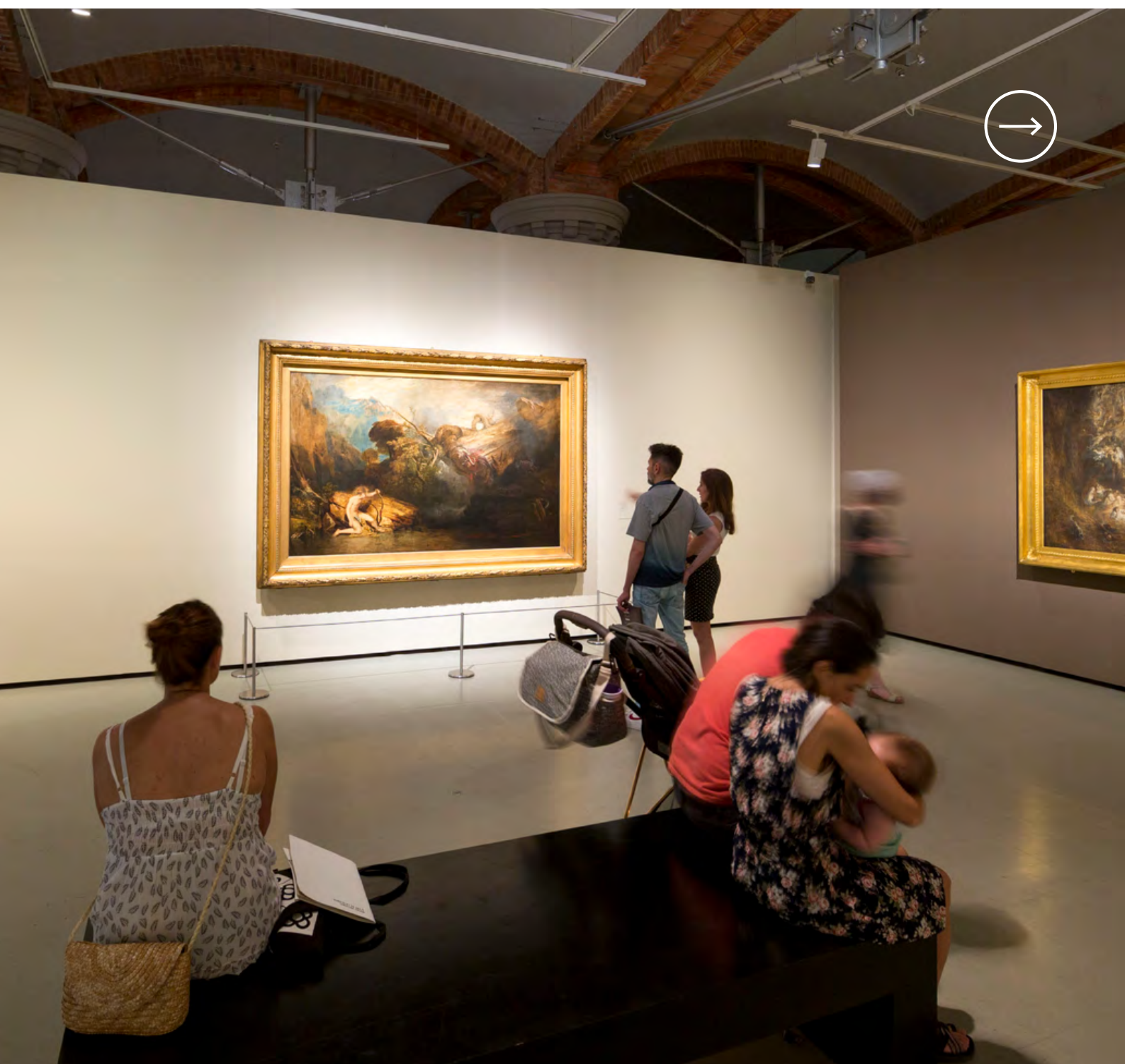

MUSEU NACIONAL
D'ART DE CATALUNYA

2022

MEMÒRIA

PATRONAT

PRESIDENT

Joan Oliveras i Bagués

VICEPRESIDENTS

Natàlia Garriga Ibáñez

Jordi Martí Grau

Víctor Francos Díaz

VOCALS

Pere Almeda i Samaranch

Isak Andic

Jordi Carulla i Font

Laura Cendrós Jorba

Marta Clari Padrós

Carles Colomer Casellas

Marta Domènech i Tomàs

Elisa Durán Montolio

Jordi Foz i Dalmau

María José Gálvez Salvador

Elsa Ibar Torras

Dolores Jiménez Blanco

Francesc Xavier Marcé Carol

Joan Francesc Marco Conchillo

Rosa Martínez Delgado

Dolors Portús i Vinyeta

Pau Relat i Vidal

Elisa Ros Barbosa

Ana Vallès Blasco

Rafael Villaseca Marco

SECRETÀRIA

Anna Bernadàs Mena

PATROCINADORS

MECENES

Fundació "la Caixa"

BENEFACTORS

Fundació Palarq

Naturgy

Santander

PROTECTORS

Fira Barcelona

Fundació Damm

Transports Metropolitans de Barcelona

COL·LABORADORS

Agrolimen, Confraria del Cava Sant Sadurní, Fundació Jesús Serra, Fundació Amics del Museu Nacional, HP Printing & Solutions, Laie, Magma Cultura, TRAM

MITJANS DE COMUNICACIÓ

Ara, betevé, Cadena 100, SER Catalunya, El 9 Nou, El País, El Periódico de Catalunya, El Punt Avui, La Mira, La Vanguardia, Regió 7, Segre, Televisió de Catalunya/Catalunya Ràdio, The New Barcelona Post, Time Out Barcelona

Edició: juny 2023

Fotografies:

© Museu Nacional d'Art de Catalunya

© Ferran Garcia Sevilla, VEGAP, Barcelona, 2022

© Hereus de Mey Rahola

© lafotogràfica

© L'autor (Benet Rossell) o els seus hereus, 2022

© Vibbra Productora audiovisual

D. L. B 13633-2023

ÍNDEX

PRESENTACIÓ

EL MUSEU EN XIFRES

COL·LECCIÓ

INTERVENCIONS A SALES

 Maternasis

 Donació Ferran Garcia Sevilla. Tensions i revoltes

NOUS INGRESSOS

ACTUACIONS DE CONSERVACIÓ-RESTAURACIÓ

PRÉSTECES I DIPÒSITS

DIGITALITZACIÓ

CENTRE DE CONEIXEMENT I RECERCA

 Departament de Gestió documental i Arxiu

 Biblioteca Joaquim Folch i Torres

 Publicacions

EXPOSICIONS TEMPORALS

- ⊕ *Turner. La llum és color*
- ⊕ *El batec de la natura. Dibuixos del segle XIX de la col·lecció del Museu Nacional*
- ⊕ *Donació Benet Rossell. Escripures i trajectes*
- ⊕ *Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera*
- ⊕ *Mey Rahola (1897-1959). La nova fotografia*
- ⊕ *Feliu Elias. La realitat com a obsessió*

COMUNICACIÓ, PROJECTES DIGITALS I MÀRQUETING

ARTISTES AL MUSEU

- ⊕ *ID Project. Jordi Bernadó*
- ⊕ *Vanity fair (un altar sense heroi). Gino Rubert*
- ⊕ *L'ull del cabirol. Setxu Xirau*
- ⊕ *Projecte EMPELT*
- ⊕ *Projecte GUÉISERS*
- ⊕ *Soc un objecte de la teva fantasia. Ro Caminal*
- ⊕ *VESNA (Primavera)*

MITJANS DE COMUNICACIÓ

EXPOSICIONS FORA DEL MUSEU

- ⊕ *Cartells de la vida moderna. Els orígens de l'art publicitari*
- ⊕ *Gaudí*
- ⊕ *Història de les mans*

ELS PÚBLICS

PROGRAMES PÚBLICS

- ⊕ **ACTIVITATS**
- ⊕ **FAMÍLIES I LLEURE**
- ⊕ **EDUCACIÓ**
- ⊕ **PROGRAMA ARTS EN SALUT**
- ⊕ **L'OBRA D'ART. PROGRAMA D'ACCIÓ COMUNITÀRIA**
- ⊕ **FORMACIÓ MUSEOGRÀFICA**

ACCESSIBILITAT I INCLUSIÓ

GESTIÓ D'ESPAIS

**ORGANITZACIÓ
I RSC**

PATROCINI

**XARXA DE
MUSEUS D'ART
DE CATALUNYA**

**AMICS DEL
MUSEU
NACIONAL**

**DIRECTOR'S
PRESENTATION**

**MEMÒRIA
ECONÒMICA**

**PRESENTACIÓN
DEL DIRECTOR**

**COL-LABORACIONS
AMB MUSEUS
I ENTITATS**

Presentem la memòria anual del Museu, un recull dels projectes que, al llarg del 2022, s'han impulsat des de les diverses àrees que integren la institució. Ha estat, de nou, un any ambiciós tant en la programació d'exposicions i activitats com en l'àmbit educatiu i comunitari.

El 2022 hem continuat apostant per la presencialitat com a valor insubstituïble a l'hora de viure l'experiència única de contemplar les obres d'art a les sales, però també hem consolidat i ampliat els continguts i activitats en línia amb l'objectiu d'obrir el MNAC al món i poder gaudir sense limitacions geogràfiques del Museu i la seva col·lecció.

L'exposició **Turner. La llum és color** ha estat la gran protagonista d'aquest any. Aquesta mostra, en col·laboració amb la Tate Modern de Londres, ha posicionat el Museu Nacional com una institució capaç d'organitzar exposicions d'interès mundial, sempre mantenint la prioritat de difondre la col·lecció pròpia i els seus artistes. És per això que la mostra del gran paisatgista de tots els temps s'ha programat juntament amb **El batec de la natura**, exposició que ha donat a conèixer pintures i dibuixos d'artistes de la col·lecció coetanis a Turner amb paisatges romàntics com a centre indiscutible. Totes dues propostes han estat envoltades d'un ambiciós programa d'activitats que ha permès al visitant aprofundir-hi des de múltiples angles, també des de qüestions mediambientals com el canvi climàtic i la necessitat de reconnectar-nos amb la natura.

Durant tot l'any, el públic ha pogut participar en un ampli ventall de projectes de diversos formats i característiques, sempre relacionats amb les col·leccions i, alguns, connectats amb temes ineludibles de l'actualitat, fet que reivindica, una vegada més, **el Museu com a espai viu de reflexió i crítica, connectat amb tota la societat**. I és que a través de la campanya de comunicació corporativa "Mira el món a través de l'art" s'ha volgut fer valdre que l'art no només ens connecta amb la bellesa i les emocions, sinó que també ens serveix per interrogar-nos i qüestionar-nos els temes del present, el passat i el futur. És el cas d'un projecte petit, no previst a principis d'any, i amb molta càrrega simbòlica: **VESNA (Primavera)**, amb què el Museu ha obert una finestra temporal d'expressió i visibilitat per a artistes afectats per la guerra d'Ucraïna.

També s'ha programat **Maternasis**, una exposició per acostar-nos a la maternitat des de la visió de tres grans artistes —Núria Pompeia, Mari Chordà i Roser Bru— per plantejar-nos qüestions com el patriarcat, la violència obstètrica i la discriminació vers les dones. També en clau feminista, s'ha volgut posar en relleu la figura de **Mey Rahola**, gran fotògrafa catalana de mitjans del segle xx, pràcticament inèdita per al gran públic. Així mateix, s'han recuperat les figures polièdriques de **Feliu Elias** —pintor, dibuixant i crític d'art—, amb una exposició monogràfica que ha reivindicat aquest artista clau de l'art català i amb obra a la col·lecció d'Art Modern del Museu, i **Ferran Garcia Sevilla**, que recentment ens ha fet donació d'un important conjunt d'obra del seu període conceptual i de qui hem presentat una exposició retrospectiva organitzada conjuntament amb Tecla Sala a l'Hospitalet de Llobregat.

Com cada any, també s'ha convidat artistes a revisar la col·lecció i el Museu des de la seva mirada crítica, per continuar connectant amb un públic tradicionalment no habitual, que a poc a poc està fent seu el Museu com a lloc on trobar propostes trencadores i estimulants. En el marc del Museu com a espai ja consolidat de creació contemporània, destaca la instal·lació d'**ID Project** a la Sala Oval, del fotògraf Jordi Bernadó, que ha treballat al voltant de qüestions de màxima rellevància com el canvi climàtic, la defensa dels drets humans, el feminisme i els reptes científics, i també **L'ull del cabirol**, de l'artista Setxu Girau, que ha interpellat els visitants sobre la pròpia identitat i ha qüestionat la percepció que tenim habitualment de l'art i els museus.

Tot i que les col·leccions han continuat creixent en relació amb tots els períodes que engloba el Museu Nacional, s'ha mantingut l'interès per continuar fent visibles **dones artistes** i per continuar construint la prolongació del discurs expositiu fins a l'**Art de Post-guerra i Segones Avantguardes**. Però més enllà dels murs del Museu, aquest ha estat un any d'intensa col·laboració amb altres institucions del país i alhora de reforç de les aliances amb museus internacionals, amb préstecs i dipòsits a institucions que formen part de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya i portant, per exemple, exposicions de gran envergadura com **Gaudí** fins al Musée d'Orsay de París.

També fruit de la col·laboració internacional, aquesta vegada entre el Museo Nacional del Prado de Madrid, les Gallerie Nazionali d'Arte Antica Palazzo Barberini de Roma i el Museu Nacional d'Art de Catalunya, s'ha programat **Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera**. Aquesta mostra, inicialment prevista per a l'any 2020 i ajornada a causa de la crisi sanitària, ha permès reunir per primera vegada des de la seva dispersió les pintures murals que l'artista barroc Annibale Carracci va dur a terme a principis del segle xvii per a l'església de Santiago dels Espanyols a Roma.

Des de la nova Àrea de **Desenvolupament Estratègic de Negoci**, enguany s'ha aconseguit tornar a posicionar el Museu Nacional com un dels llocs més representatius de la ciutat de Barcelona per dur-hi a terme esdeveniments de gran format. I en matèria de **responsabilitat social**, s'han continuat prioritant actuacions per fer de l'edifici i els seus espais **un entorn de gaudi accessible per a tothom**.

Finalment, cal remarcar que el **programa educatiu** i el d'**acció comunitària** continuen sent troncats per al Museu. S'ha continuat treballant intensament per portar els valors de l'art dins les aules i fins a associacions i entitats socials, per fer de l'art una eina d'integració i millora del benestar de les persones. En aquesta línia, destaca el **projecte Arts en Salut**, que té com a objectiu millorar el benestar emocional de les persones i les comunitats a través de diversos projectes sorgits de l'aliança entre el Museu i diverses institucions de l'àmbit sanitari.

Pepe Serra Villalba

Director del Museu Nacional d'Art de Catalunya

“

**...el Museu com a
espai viu de reflexió
i crítica, connectat
amb tota la societat.**

”

EL MUSEU EN XIFRES

549.890

visitants

Entrades gratuïtes
o amb descompte:
395.791 (71,9 %)

Procedències:
31 % Barcelona,
26 % Catalunya,
6 % Espanya,
37 % Estranger

193.565

visitants exposicions
temporals

No inclosos els visitants
de les temporals
instal·lades a les sales
de la col·lecció

624 préstecs i dipòsits

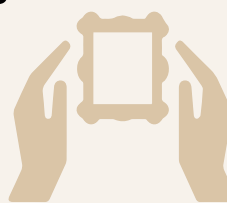
a 50 institucions
nacionals
i internacionals

833 obres ingressades

+ 599 peces de Numismàtica

1.047 obres

restaurades
o intervingudes90.274 usuaris
programes públics

Activitats socials
i culturals, presencials
i en línia: 32.160
Programa
escolar: 35.917
Altres grups:
22.207

3.234 usuaris al Centre
de Recerca i Coneixement
(CREC)

Biblioteca:
2.748 usuaris
**Departament
de Gestió
documental i Arxiu:**
486 usuaris presencials

3.255
Amics del Museu
Nacional1.468.315
visites al web (+24 %)

Pàgines vistes:
5.499.591

44,7 %
de residus segregats56 actes
Àrea de Negoci
(+79 %)

Sistema de Gestió de la
Responsabilitat Social
Renovació de les
certificacions IQNet
SR10, Biosphere
Responsible Tourism,
ISO 14.001 i EMAS

Col·lecció

Les col·leccions han continuat creixent, amb especial interès per seguir treballant el discurs fins a la postguerra i la segona avantguarda, i amb la prioritat de fer visibles més dones artistes dins el projecte expositiu del Museu Nacional.

Intervencions a sales

Maternasis

Sala 81 bis d'Art Modern

28 d'abril – 26 de setembre

(prorrogada fins al 13 de novembre)

#Maternasis

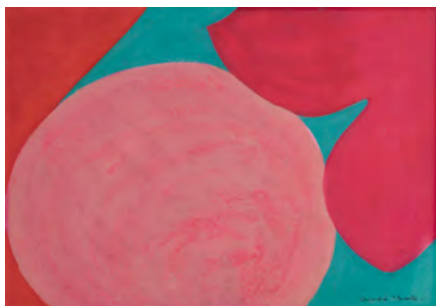
161.474
visitants

Intervenció, comissariada per Àlex Mitrani, dedicada a la maternitat des d'un punt de vista íntim i feminista. La mostra ha comptat amb obres de les artistes Núria Pompeia (1931-2016), Mari Chordà (1942), Roser Bru (1923-2021) i Parvine Curie (1936), incorporades recentment a la col·lecció del Museu.

La proposta pren el nom de l'obra de Núria Pompeia, publicada l'any 1967, en què il·lustra amb ironia l'experiència de l'embaràs i assenyala, des d'una dimensió social i política, la soledat de la dona.

En el marc de la mostra s'ha organitzat un cicle de tres diàlegs: *La Pompeia*, *LaSal: art i militància* i *Embaràs i violència*.

Mari Chordà. *Autoretrat embarassada*, 1966-1967. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Roser Bru. *Mujer con sus partes*, 1968. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Parvine Curie. *Mère*, c. 1959. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Vídeo **Exposició Maternasis**

Vídeo **Making of de Maternasis**. Cristina Portell ens explica el muntatge de l'exposició

Vídeo **Maternasis**

Article al blog **Una "esperança" vestida de sol**

Donació Ferran Garcia Sevilla. Tensions i revoltes

Sales 52 i 81 bis d'Art Modern

14 de desembre de 2022 –

28 de maig de 2023 (prorrogada
fins al 29 d'octubre de 2023)

#FerranGarciaSevilla

Mostra dedicada a la donació que l'artista Ferran Garcia Sevilla (Palma, 1949) ha fet al Museu Nacional, en què s'han pogut veure obres de gran importància històrica en el marc de l'art català contemporani. Un conjunt de peces del seu període conceptual, entre 1966 i 1974 —abans de la seva immersió en la pintura als anys vuitanta—, amb les quals va dur a terme una denúncia implacable del franquisme i que han suposat una aportació fonamental per a la col·lecció d'Art de Postguerra i Segona Avantguarda del Museu.

Aquesta intervenció, comissariada per Àlex Mitrani, ha tingut una exposició paral·lela al Centre d'Art Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat en què, sota el títol *Cosmo-caos*, s'ha resseguit la trajectòria vital i artística de Ferran Garcia Sevilla, i que ha estat resultat de l'estreta col·laboració entre les dues institucions.

Ferran Garcia Sevilla. *FOC*, 1969. Donació Ferran Garcia Sevilla, 2021. Museu Nacional d'Art de Catalunya © Ferran Garcia Sevilla, VEGAP, Barcelona, 2022

Col·lecció Joaquim Cabot de sigil·lografia

Sala 43 d'Art Modern

8 de novembre de 2022 –

7 de maig de 2023

A la sala dedicada als col·leccionistes i aficionats s'ha presentat la col·lecció de sigil·lografia — segells utilitzats per validar documentació pública i privada— del polític i escriptor Joaquim Cabot. La mostra, comissariada per Albert Estrada-Rius amb el suport documental de Maria Clua, s'ha organitzat amb motiu dels col·loquis internacionals “La sigil·lografia medieval a Catalunya i a l'Europa mediterrània. Estudis comparatius”.

Segell del rei Alfons, dit el Liberal, 1327-1336. Cera vermella.
Donació de Joaquim Cabot, 1934. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Ramon Ferran, medallista. De la idea a la matèria

Espai annex a la Sala Oval

15 de novembre de 2022 – 15 de març de 2023

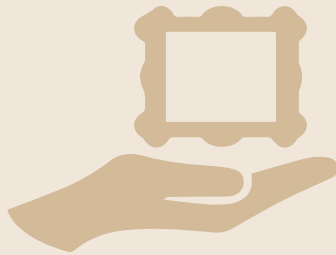
Exposició-homenatge a Ramon Ferran, el medallista més prolífic de la segona meitat del segle xx a Catalunya.

Nous ingressos

El Museu Nacional segueix ampliant les seves col·leccions gràcies a noves donacions i dipòsits, i al programa d'adquisicions de la Generalitat, especialment amb obres vinculades a l'art català contemporani i a creacions realitzades per dones artistes.

**Han ingressat
833 noves obres
al Museu**

Donacions

Donació Ferran Garcia Sevilla

L'artista Ferran Garcia Sevilla (Palma, 1949) ha donat un conjunt d'obres del seu període conceptual al Museu Nacional. Es tracta de peces de gran rellevància històrica en el marc de l'art català contemporani que representen una aportació fonamental per a la col·lecció d'Art de Postguerra i Segones Avantguardes que custodia el Museu Nacional. 54 obres i 45 fotografies fetes entre el 1966 i el 1974 amb protagonisme de temes de denúncia al franquisme —la violència, la guerra, la mort i les tortures— i on es pot percebre la preocupació de l'artista per qüestions com ara la natura i les lleis físiques del cosmos, l'art i el seu lloc en la societat, el poder i l'autoritat, o el vincle amb els paisatges de Mallorca.

Amb l'objectiu de donar a conèixer aquest fons i seguint la voluntat de reivindicar i divulgar l'art d'aquest període, el Museu ha dedicat a finals d'any una intervenció per presentar les obres de Ferran Garcia Sevilla al públic.

Ferran Garcia Sevilla. *Cilici*, 1966. Museu Nacional d'Art de Catalunya © Ferran Garcia Sevilla, VEGAP, Barcelona, 2022

Ferran Garcia Sevilla. *Reconstrucció - Collage fotogràfic*. Detall, 1969. Museu Nacional d'Art de Catalunya © Ferran Garcia Sevilla, VEGAP, Barcelona, 2022

Ferran Garcia Sevilla. *Agulles de pi*, 1969. Museu Nacional d'Art de Catalunya © Ferran Garcia Sevilla, VEGAP, Barcelona, 2022

Dipòsits

La Col·lecció d'Art Banc Sabadell ha dipositat dues obres emblemàtiques al Museu

Es tracta de les obres *Ramon Casas, velocipedista* de Santiago Rusiñol, un dels grans retrats que Rusiñol va fer al seu amic i pintor, representat com a artista modern, i *Nens llegint (Francesc i Josep)* de Francesc Gimeno, una de les seves creacions més emblemàtiques, en què podem veure els seus fills en un interior domèstic. Gràcies a aquest dipòsit totes dues obres es podran veure a les sales d'Art Modern, juntament amb altres obres d'aquests pintors catalans del tombant del segle xx.

Santiago Rusiñol. *Ramon Casas, velocipedista*, 1889. Dipòsit del Banc Sabadell, 2022. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Francesc Gimeno. *Nens llegint (Francesc i Josep)*, 1906-1908. Dipòsit del Banc Sabadell, 2022. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Adquisicions

Ingrés de quatre fragments escultòrics del Mestre de Cabestany

El Museu Nacional ha incorporat a les seves col·leccions quatre fragments escultòrics procedents del monestir de Sant Pere de Rodes (Alt Empordà), atribuïts al Mestre de Cabestany i el seu taller.

Les peces han estat adquirides pel Departament de Cultura per un import de 250.000 € a les galeries Artur Ramon Art, Palau Antiguitats i Clavell & Morgades Antiguitats, i passaran a formar part de la Col·lecció Nacional.

L'ingrés de les peces al Museu contribuirà a omplir el buit que hi ha actualment sobre l'escultura del Mestre de Cabestany, que, malgrat que es tracta d'un artista anònim, és una de les figures més singulars i estudiades de tota l'escultura romànica per la seva originalitat i la seva prolífica trajectòria, que el va portar a treballar a Catalunya, Navarra, el Rosselló, Occitània i la Toscana. Gràcies a aquesta nova adquisició es podrà crear, al Museu Nacional, un nou espai dedicat al monestir de Sant Pere de Rodes, que permetrà explicar una altra de les obres mestres de l'art català medieval, al costat d'altres centres d'escultura en pedra com ara Ripoll i, sobretot, els grans conjunts de pintura mural.

Altres ingressos destacats

Joan de Borgonya

Sant guerrer

Entre 1520-1525

84,5 × 52 cm

Oli sobre fusta

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya

Col·lecció Nacional d'Art, 2022

Isidre Nonell

Can Nonell

Entre 1892-1894

84,5 × 52 cm

Oli sobre tela

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya

Col·lecció Nacional d'Art, 2022

Francesc Rodríguez Pusat

Jacob i Josep

Cap a 1800

21 × 30,5 cm

Llapis grafit, ploma i aiguada sobre paper

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya

Col·lecció Nacional d'Art, 2022

**Francesca Llopis, Adolf Alcañiz
i Barbara Held**

Dins per dins

2021

Vídeo performatiu

Dipòsit de la Generalitat de Catalunya

Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2022

Rosa Amorós

Dempeus IV

1982

49 × 29 × 18 cm

12,9 kg

Ceràmica

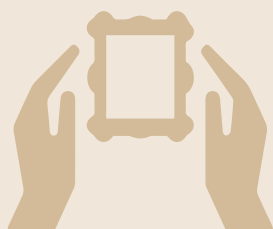
Dipòsit de la Generalitat de Catalunya

Col·lecció Nacional d'Art Contemporani, 2022

Actuacions de conservació-restauració

S'ha treballat intensament en la conservació, la restauració i l'estudi d'un gran nombre d'obres, especialment de peces contemporànies que han implicat una gran varietat de tipologies i materials.

**S'han intervingut
1.047 peces**

S'han realitzat estudis d'estat de conservació, diagnòstics i intervencions d'obres que s'han prestat o dipositat a altres institucions, també de peces que s'han instal·lat a les sales del mateix Museu o de nous ingressos, fruit de donacions, compres i dipòsits.

Les exposicions temporals han generat les tasques prioritàries, que han consistit en treballs de restauració i conservació preventiva i la presa de les mesures necessàries per presentar i conservar les obres en les condicions més favorables.

Des de l'Àrea de Restauració i Conservació Preventiva també s'ha participat en qüestions de conservació preventiva en relació amb el desplegament del Pla de Museus de Catalunya, s'han executat tasques de reorganització en els espais de reserva, s'han fet estudis d'anàlisi científiques relacionades amb les intervencions de conservació-restauració i s'han atès les consultes d'investigadors i d'institucions que han sol·licitat experteses d'obres de la col·lecció.

Finalment, s'ha posat a punt el protocol per realitzar el test d'Oddy al Museu, amb l'objectiu de testar els materials emprats per a l'emmagatzematge i l'exposició de les obres.

Intervenció de l'obra *Glaçons* per a la mostra *Donació Benet Rossell. Escripcions i trajectes*.

Les exposicions temporals programades han comportat algunes de les intervencions més destacades:

- S'han realitzat tasques de restauració i conservació preventiva per a *Donació Benet Rossell. Escripures i trajectes* i *Maternasis*.
- S'ha treballat en el muntatge de l'exposició *Turner. La llum és color*, supervisant l'estat de conservació del centenar d'obres provinents de la Tate Modern.
- Per a *El batec de la natura. Dibuixos del segle XIX de la col·lecció del Museu Nacional* s'han intervingut i estudiat 80 objectes del Museu Nacional, la majoria, dibuixos, molts dels quals no havien estat exposats amb anterioritat.

Intervenció de l'obra *Déesse* de Parvine Curie per a l'exposició *Maternasis*.

Presa de mesures espectrofotomètriques d'un dels setanta-sis dibuixos de l'Àlbum de Lluís Rigalt.

- S'han revisat novament les nou pintures murals d'Annibale Carracci que es conserven al Museu per a l'exposició itinerant *Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera*, i s'han realitzat tasques de recerca en relació amb les restauracions realitzades al conjunt mural en diverses campanyes des del 1992.
- S'han restaurat gran part de les pintures i dibuixos que han format part de l'exposició *Feliu Elias. La realitat com a obsessió*.
- S'ha avaluat l'estat de conservació de les peces que conformen la donació Ferran Garcia Sevilla, i d'un conjunt important de fotografies, catàlegs i revistes vinculades a la fotògrafa Mey Rahola, algunes de les quals han estat intervingudes.

Conservadora-restauradora fent tasques de correu per a l'exposició *Turner. La llum és color*.

Préstecs i dipòsits

L'Àrea de Restauració i Conservació Preventiva també ha dedicat moltes hores a restaurar i adequar obres per prestar-les a exposicions nacionals i internacionals.

Des de l'Àrea també s'ha supervisat l'estat de les obres que han estat prestades per a exposicions temporals d'altres institucions nacionals i internacionals, realitzant tasques de prevenció i restauració sempre que s'ha considerat necessari.

A més, s'han supervisat els processos d'embalatge i desembalatge d'objectes que han estat sol·licitats en préstec o dipòsit per altres entitats o que han arribat al Museu, així com la supervisió del trasllat i la seva instal·lació o desinstal·lació a la institució prestatària, en alguns casos, realitzant les tasques de correu de manera presencial i, en d'altres, de manera virtual gràcies als mitjans multimèdia.

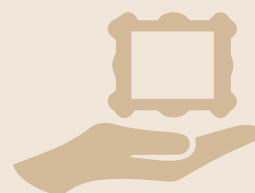
Restauració i dipòsit de diverses obres de Josep Maria Sert per a l'Ajuntament de Vic

Es tracta del conjunt format per les pintures dels quatre evangelistes, que s'exposaran a partir del 2023 a la Capella Pietat de la Catedral de Vic.

Supervisió del trasllat de les obres de Josep Maria Sert.

S'han deixat en préstec 624 obres a 50 institucions nacionals i internacionals. Això suposa un increment molt notable del volum d'obres prestades

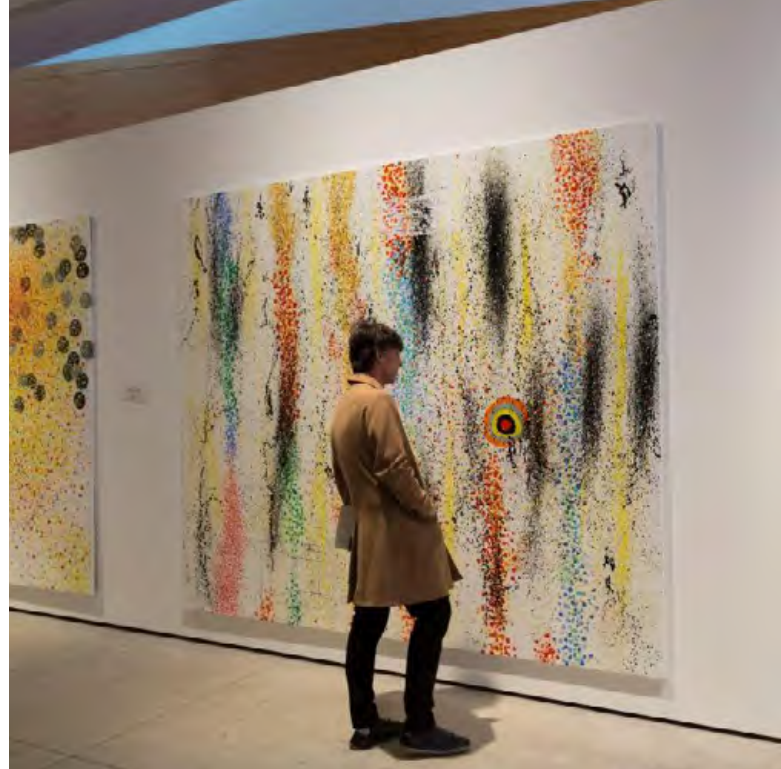

Dipòsit de quatre obres d'Ismael Smith al Museu de Cerdanyola

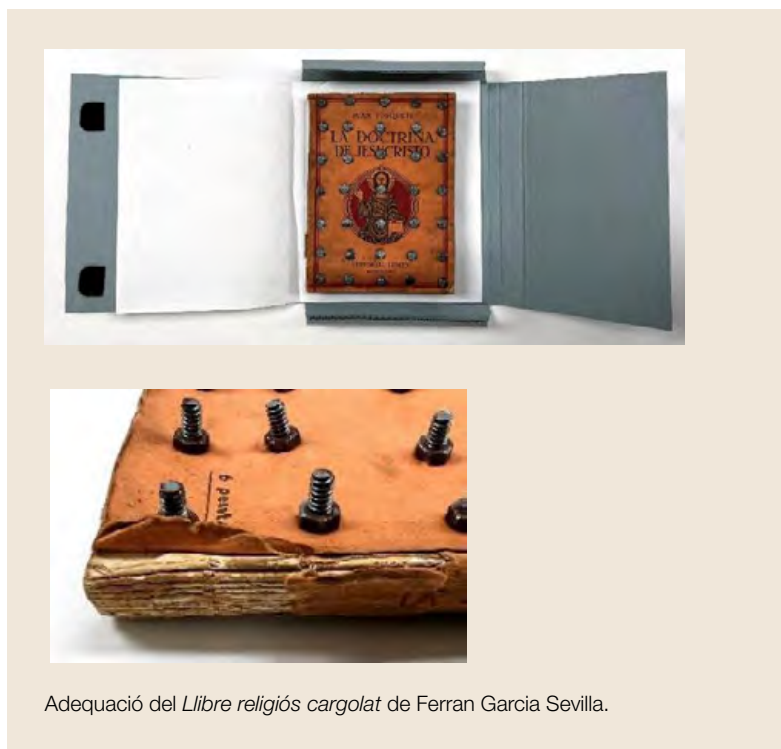
Coincidint amb el 50è aniversari de la mort de l'artista, el Museu d'Art de Cerdanyola, com a membre de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, ha rebut el dipòsit permanent de quatre peces de gran rellevància procedents dels fons del Museu Nacional i que han contribuït a la creació de la Sala Smith, concebuda per entendre la complexitat del personatge i de l'artista.

Es tracta de l'autoretrat en bronze *Nano* (1907), una singular caricatura-escultura que exemplifica el moment àlgid de la seva carrera per la ironia i la modernitat que representa; la *Màscara d'Enric Granados*, que va inaugurar el casino de Cerdanyola —actual museu—; *Quixot*, un guix policromat de grans dimensions de la seva etapa americana, i, finalment, *La màscara d'Elisabeth Knapp*, una obra excepcional en ceràmica policromada, adquirida l'any 2018 pel Museu Nacional per a la gran retrospectiva que va dedicar a l'artista.

Préstec d'un conjunt d'obres de Ferran Garcia Sevilla al Centre d'Art Tecla Sala

Des de l'Àrea de Restauració i Conservació Preventiva s'han intervingut diverses obres de l'artista que han estat prestades per a l'exposició *Cosmo-caos*, celebrada al Centre d'Art Tecla Sala de l'Hospitalet de Llobregat en col·laboració amb el Museu Nacional, que, en paral·lel, ha acollit la mostra *Donació Ferran Garcia Sevilla. Tensions i revoltes*.

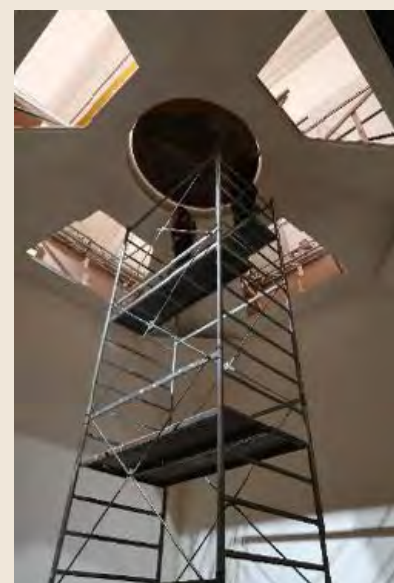
Adequació del *Llibre religiós cargolat* de Ferran Garcia Sevilla.

Supervisió del desembalatge i muntatge de les obres per a l'exposició *Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera* al Museo Nacional del Prado de Madrid.

Préstec d'obres per a l'exposició itinerant *Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera*

Per aquesta exposició itinerant, organitzada conjuntament entre el Museo Nacional del Prado de Madrid, Gallerie Nazionali di Arte Antica Palazzo Barberini i el Museu Nacional d'Art de Catalunya, s'han revisat les nou pintures murals conservades al Museu Nacional, restaurades en diverses campanyes des del 1992, i s'han preparat per a l'embalatge, el transport, el desembalatge i la instal·lació en els diversos espais en què s'han pogut veure.

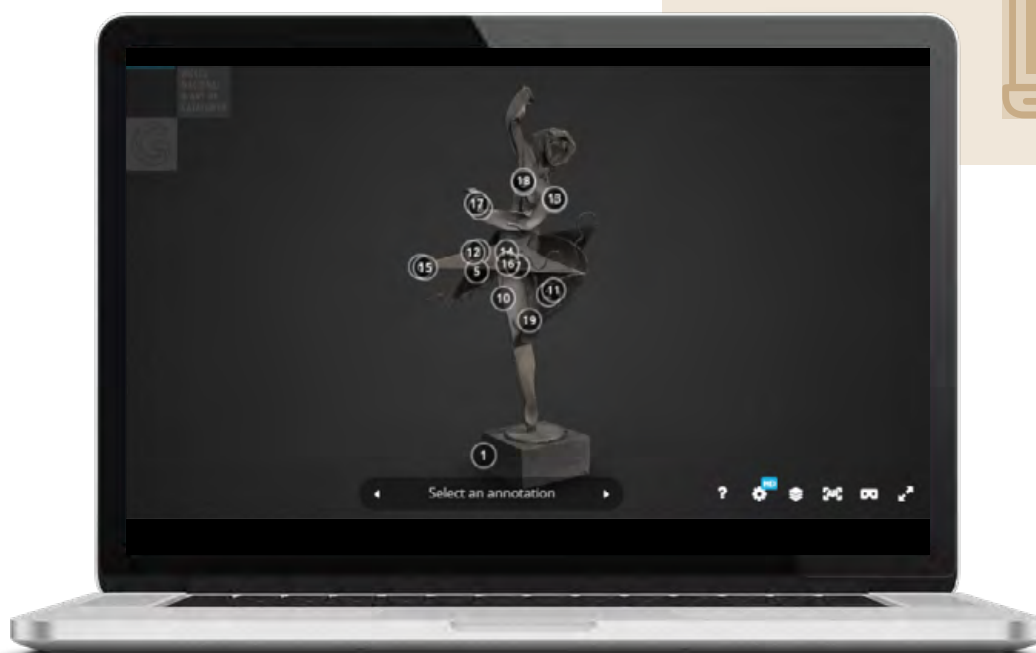
Supervisió del desembalatge i muntatge de les obres per a l'exposició *Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera* al Palazzo Barberini de Roma.

Digitalització

El catàleg digital permet acostar als usuaris les obres exposades a les sales del Museu, des de l'Art Romànic fins a l'Art de Postguerra i Segones Avantguardes, però també peces de les reserves o que es troben dipositades en altres institucions.

El Museu Nacional està apostant per enriquir el seu fons, a través del web i d'altres plataformes, amb continguts rellevants que aportin noves narratives, per fer més accessible el coneixement, millorar l'experiència de l'usuari i treballar per un Museu més social, connectat a les inquietuds i els debats de la societat actual.

**El Museu Nacional
ja té 31.183 registres
consultables al web**

Participació en el projecte Giravolt3D

Amb l'objectiu d'acostar i fer més accessible el patrimoni cultural del nostre país, l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural ha creat aquest projecte digital, que permet, mitjançant el 3D, reproduir amb tot detall obres del patrimoni cultural català. El Museu hi ha participat amb les obres *Els primers freds* de Miquel Blay, *Gran ballarina* de Pablo Gargallo i *Sant Joan* i la *Mare de Déu* del Davallament d'Erill la Vall. En aquest últim cas, la tecnologia ha permès reunir totes les figures del conjunt escultòric, actualment disperses entre el Museu Nacional i el Museu Episcopal de Vic.

Obres en superalta resolució

Gigafotos

Aquest any s'han realitzat fotografies en superalta resolució d'obres destacades de la col·lecció amb l'objectiu d'incorporar-les al web del Museu i als dispositius de mediació, com els itineraris virtuals a l'app Second Canvas. El Museu vol potenciar, a través de gigafotos, la difusió de gran qualitat de les obres per facilitar la recerca, l'ensenyament i el gaudi dels detalls i les pinzellades, tot ampliant l'experiència digital i immersiva que ofereix el Museu per fer-lo accessible i obert a tots els públics.

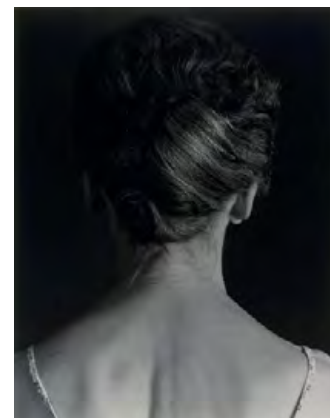
Digitalització del fons Pere Formiguera

Aquest any s'ha inventariat, catalogat i digitalitzat en alta qualitat la donació que el Museu Nacional va rebre de l'artista Pere Formiguera (Barcelona, 1952-2013), format per 9.051 ítems.

Un dels objectius és la publicació en línia d'aquest magnífic fons en tres idiomes per tal de fer-lo accessible a la consulta, l'estudi i el gaudi per part de tothom.

Pere Formiguera. *Mare*, 1992.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Pere Formiguera. *Pare*, 1991.
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Digitalització de documents patrimonials i revistes especialitzades

Gràcies a la subvenció del Ministerio de Cultura “Ayuda a la digitalización y preservación del patrimonio bibliográfico y su difusión mediante repositorios 2021”, des de la Biblioteca Joaquim Folch i Torres s’han dut a terme digitalitzacions per valor de 3.561,61 € (2.136,96 € dels quals, subvencionats).

S’han pogut digitalitzar 79 documents patrimonials que s’han dipositat al repositori cooperatiu en accés obert Memòria Digital de Catalunya (MDC) i dos títols de revistes a l’Arxiu de Revistes Catalanes Antiques (ARCA), portal d’accés obert que inclou publicacions periòdiques antigues.

Amb aquestes accions s’aconsegueix una major difusió dels fons de la biblioteca, se’n facilita la investigació i permet mantenir-ne l’estat de conservació alhora que se’n redueix la manipulació.

Viquimarató Dones ARTISTES

30 d’abril, en streaming a YouTube i presencialment a la Sala de Lectura de la Biblioteca Joaquim Folch i Torres

Edició especial dedicada a dones artistes, organitzada amb Amical Wikimedia, amb l’objectiu d’incrementar el nombre d’entrades d’artistes dones i millorar-ne les existents.

Centre de Recerca i Coneixement (CREC)

L'increment exponencial de descàrregues de documents especialitzats des de Recercat, el volum de nous ingressos i l'augment destacat de consultes per part d'usuaris locals, nacionals i internacionals confirmen l'interès en auge per la recerca vinculada a l'activitat del Museu.

Gestió documental i Arxiu

L'arxiu ha continuat ingressant fons d'artistes relacionats amb la col·lecció del Museu, com ara el **fons Feliu Elias**, a qui el Museu ha dedicat una mostra aquest any; el **fons d'Enric Casanovas i Roy**; el **fons Manuel Anglada i Bayés**, de fotografies sobre el romànic; el **fons Armand Cardona Torrandell**; l'**Auca de Manel Grau**, o les **Vinyetes de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929**.

En aquesta línia, s'ha continuat amb els projectes de digitalització d'aquests fons custodiats per l'Arxiu. Enguany destaquen els de **Marisa Esmatjes i Anglada Camarasa**, a qui el Museu dedicarà una mostra l'any 2023; **Joaquim Folch i Torres**, **Martí Bas** o **Joan Sutrà Viñas**, o els fons, ja esmentats, vinculats a **Feliu Elias** i a l'**Exposició Universal de 1929**.

Digitalització del fons del Repertori Iconogràfic d'Art Espanyol

Des del Departament de Gestió documental i Arxiu continua la digitalització d'un dels fons històrics més importants conservats aquí, un repertori iconogràfic exhaustiu que va néixer arran de la necessitat de realitzar un estudi sobre patrimoni històric espanyol amb motiu de la celebració de l'Exposició Internacional de 1929. Aquest any s'han realitzat 5.276 digitalitzacions vinculades a aquest fons.

A més, s'ha creat un grup interadministratiu d'institucions per millorar els instruments de descripció i promoure una gestió eficient dels documents del Repertori.

Jornada El Repertori Iconogràfic [d'Art] d'Espanya. L'aventura de documentar el patrimoni 2 de maig, Sala 4 d'Art Romànic

Iniciativa programada amb l'objectiu de posar en relleu la importància d'aquest fons, que va constituir una fita sense precedents en l'àmbit català pel que fa a la catalogació i l'inventari del patrimoni artístic. Més de 105.000 fitxes en què van participar nombroses institucions i empreses amb l'aportació de fotografies, dibuixos i documents gràfics, però també de recursos humans i logístics.

Projecte l'Arxiu al web. Arxiu Digital

S'ha estrenat el nou espai web que ofereix un servei de consulta de documents digitalitzats per a usuaris no presencials. Actualment, permet ja la cerca i recuperació dels documents digitalitzats de la Comissaria General de Museus, documentació essencial per entendre la tasca de salvaguarda de patrimoni durant la Guerra Civil.

El **cercador** s'anirà nodrint progressivament amb els *Arxius d'Art*.

També s'han seguit difonent nous *Arxius d'art* a través del web, per tal de facilitar a investigadors i usuaris l'accés a tots els recursos d'informació disponibles. Aquest any s'ha treballat sobre el fons del Repertori Iconogràfic d'Art Espanyol i el fons Daniel Giralte-Miracle.

Biblioteca Joaquim Folch i Torres

ApassionArt i Fanàtics de l'Art

Consolidació del club de lectura que s'acosta a l'art des de la ficció i de la comunitat virtual, destinada a aficionats a l'art i conduïda per una historiadora de l'art, en el qual es comparteix i aprofundeix en aquest camp de coneixement.

Dues iniciatives virtuals, en col·laboració amb el Servei de Biblioteques de la Generalitat, iniciades l'any 2021 amb un èxit notable de participació.

3a Jornada de Ciència Oberta 6 d'octubre, al Museu de Ciències Naturals de Barcelona

Organitzada en col·laboració amb el Museu de Ciències Naturals de Barcelona i el Centre de Recerca en Informació, Comunicació i Cultura (CRICC) de la Universitat de Barcelona. S'ha posat el focus en el rol de les biblioteques i el seu equip com a agents implicats en els diversos àmbits i processos relacionats amb la Ciència Oberta.

Publicació de noves guies temàtiques

Vinculades a protagonistes de les exposicions temporals: Feliu Elias i Hermen Anglada Camarasa (1871-1959), a qui el Museu dedicarà una mostra l'any 2023.

Aquest any s'han retirat les vitrines de la Biblioteca, no obstant això, s'ha programat la següent instal·lació:

Postals de Barcelona 1888-1929 2 de maig – 10 de juliol, Espai annex a la Sala Oval

Mostra que ha donat visibilitat al fons de postals antigues del llegat d'Enrique Matas-Ramis, ingressat al Museu l'any 1957 i que, amb més de 2.000 postals, actualment està sent descrit i digitalitzat.

Un passeig per la Barcelona del despertar cosmopolita del període que comprèn l'Exposició Universal de 1888 i l'Exposició Internacional de 1929, amb la Barcelona de Gaudí, la urbanització de l'Eixample, l'obertura de la Via Laietana, l'ampliació del port o la urbanització del Tibidabo. En definitiva, una Barcelona en ebullició social, artística i cultural.

S'ha prioritzat
l'elaboració dels catàlegs
de dones artistes per tal
de millorar la visibilitat
d'aquestes creadores i
posar a disposició del
personal investigador
informació sobre elles

Publicacions ⊕

1

2

3

4

5

6

7

1. **Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera a Roma**, publicació en català. 200 pàgines.

2. **Calidoscopi. Benet Rossell**, publicació en català i anglès. 464 pàgines.

3. **Mey Rahola. Fotògrafa 1897-1959**, publicació en català-anglès. 224 pàgines.

4. **Dols Queer. El museu acompanya el plor**, publicació digital en català. 100 pàgines. Autor principal: Víctor Ramírez.

5. **Monografies 9. Feliu Elias. La realitat com a obsessió**, publicació en català-anglès. 224 pàgines.

6. **Records d'un ceramista. Josep Llorens Artigas**, publicació en català. 240 pàgines.

7. **Aeronàutica [vol] Interior**, publicació en català. 100 pàgines.

Exposicions temporals

Turner. La llum és color

20 de maig – 11 de setembre

Sala d'exposicions temporals 1

#WilliamTurner

123.707
visitants

Exposició dedicada a William Turner, considerat el millor paisatgista del període romàntic pel seu domini de la llum, el color i l'atmosfera.

Mostra organitzada en col·laboració amb la Tate Modern.

La mostra ha comptat amb un centenar d'obres entre els llibrets d'esbossos, les aquarel·les, els olis i els gravats en què apareixen les forces implacables de la natura com a protagonistes enfront la vulnerabilitat de l'ésser humà, i ha descobert al visitant un procés creatiu innovador, científic i intuïtiu alhora, i una pintura capaç d'alterar l'estat d'ànim i les emocions de qui la contempla.

Aquest projecte expositiu, comissariat pel Dr. David Blayney Brown, antic conservador en cap d'Art Històric Britànic de la Tate i conservador independent, ha comptat també amb *Turner inspira*, una proposta per evocar sensacions que l'artista genera en professionals de la meteorologia, l'art i la poesia, a més d'una llista de peces musicals de l'època seleccionades per l'ESMUC per enriquir la visita, i un programa d'activitats vinculades a la pràctica de l'aquarel·la.

Recursos per a la visita

Article al blog *Itinerari sonor per a l'exposició Turner. La llum és color*

El batec de la natura. Dibuixos del segle XIX de la col·lecció del Museu Nacional

20 de maig – 11 de setembre

Sala d'exposicions temporals 1

#MeteoArt

Mostra, comissariada per Francesc Quilez i Aleix Roig, que ha complementat l'anterior, amb una vuitantena de dibuixos, molts d'ells, inèdits, d'artistes romàntics de l'art català com Baldomer Galofre, Marià Fortuny, Ramon Martí Alsina, Lluís Rigalt, Antoni Fabrès o Jaume Morera. Es tracta d'artistes que, igual que els seus coetanis europeus, van quedar fascinats per la força de la natura, la qual, amb gran sensibilitat, van convertir en motiu artístic protagonista de les seves obres.

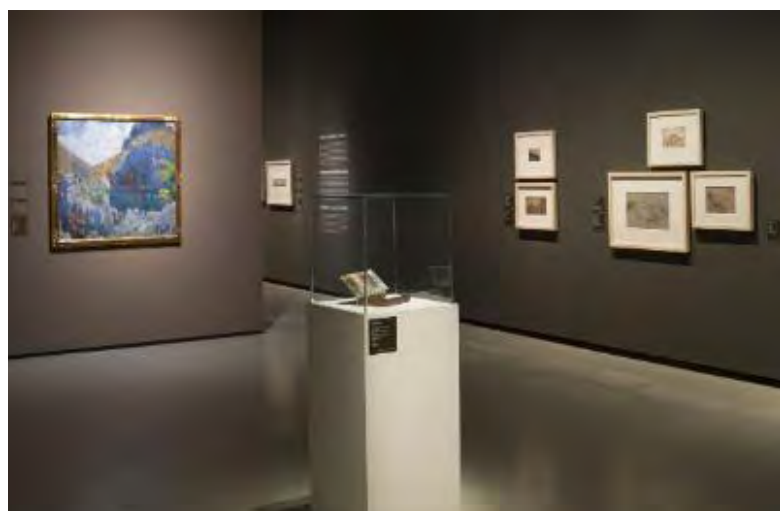
Recursos per a la visita

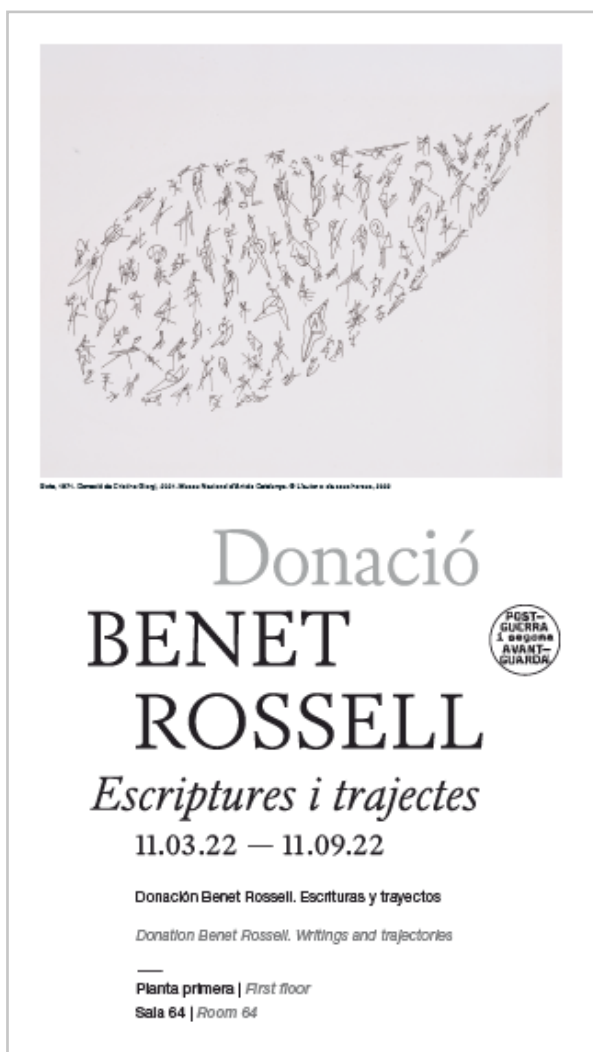

Article al blog ***La natura i la sensibilitat artística moderna***

Article al blog **El batec de la natura. Dibuixos del segle XIX de les col·leccions del Museu Nacional**

Donació Benet Rossell. *Escriitures i trajectes*

11 de març – 11 de setembre

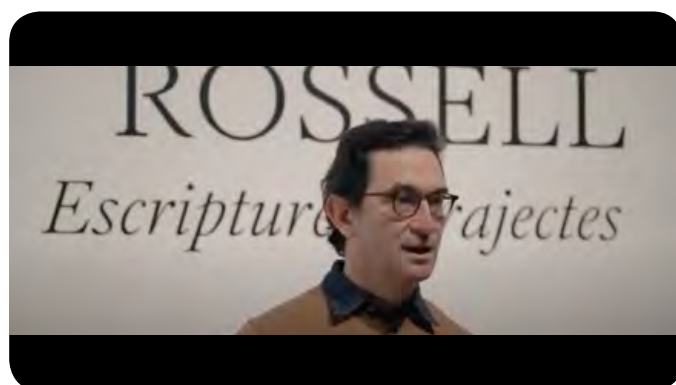
Sala 64 d'Art Modern

#BenetRossell

Mostra comissariada per Àlex Mitrani dedicada a Benet Rossell (Àger, 1937 – Barcelona, 2016), poeta, cineasta i creador imprescindible de l'art català de la segona meitat del segle xx, de qui el Museu ha rebut recentment un conjunt important d'obres per part de Cristina Giorgi, vídua de l'artista.

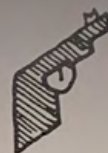
Aquesta donació ha permès resseguir la trajectòria de Benet Rossell amb propostes experimentals, conceptuals i performatives de gran originalitat que no deixen mai de banda la bellesa plàstica. Una aportació cabdal per a l'Art de Postguerra i Segona Avantguarda que custodia el Museu Nacional.

Video **Donació Benet Rossell. Escriitures i trajectes**

141.279
visitants

Donació
BENET
ROSSELL
Escripures i trajectes

Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera

8 de juliol – 9 d'octubre

Sales 36, 37 i 38 de Renaixement i Barroc

#Carracci

Projecte expositiu coorganitzat juntament amb el Museo Nacional del Prado de Madrid i Gallerie Nazionali di Arte Antica Palazzo Barberini de Roma, i programat a les tres institucions. Aquesta mostra ha fet possible reunir, per primera vegada des del seu arrencament i dispersió durant la dècada de 1830, les pintures realitzades per l'artista barroc Annibale Carracci per a la capella Herrera de l'església de Santiago dels Espanyols de Roma, lloc de gran importància religiosa, simbòlica i representativa de la monarquia espanyola a la Roma dels segles *xvi* al *xviii*. El muntatge expositiu ha permès recrear la posició d'aquest conjunt de pintura mural que habitualment es troba dispers entre el Museo Nacional del Prado i el Museu Nacional d'Art de Catalunya, que conserva, des del 1851, els nou fragments dipositats per la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona.

89.572
visitants

En el marc d'aquesta mostra s'ha organitzat “La pintura italiana del segle *xvii* a l'entorn de la capella Herrera”, un cicle de tres conferències en línia per aprofundir en el barroc com a moviment històric i artístic de gran importància a Itàlia i Espanya.

L'exposició ha estat comissariada per Andrés Ubeda de los Cobos, del Museo Nacional del Prado.

Article al blog ***Els frescos d'Annibale Carracci i deixebles, conservats al Museu Nacional: arrencament, traspàs i trasllat de Roma a Barcelona***

Article al blog ***Els frescos de Carracci sota el microscopi***

Exposicions temporals

Mey Rahola (1897-1959). ***La nova fotògrafa***

25 de novembre de 2022 – 20 de
maig de 2023 (prorrogada fins a
l'11 de setembre de 2023)

Sala 73 d'Art Modern

#MeyRahola

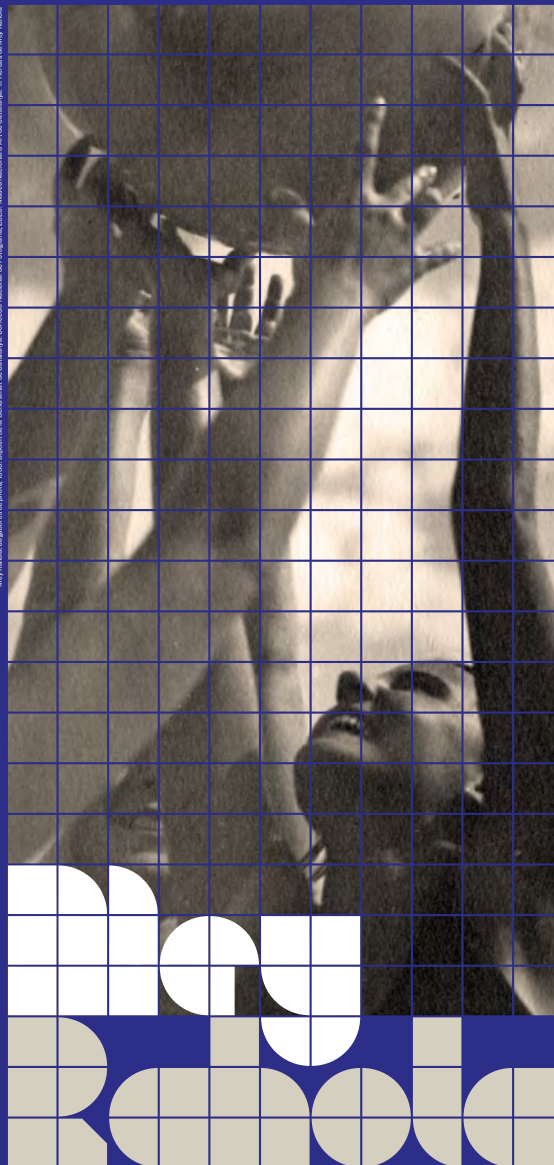
Exposició monogràfica comissariada per Lluís Bertran, Roser Martínez i Roser Cambray, dins la línia d'actuació del Museu que pretén la recuperació i revisió de figures clau del país que han restat pràcticament ocultes fins a l'actualitat. En aquest cas, Mey Rahola (Lleó, 1897 – Vaucresson, 1959), fotògrafa empordanesa i pionera que, en la dècada de 1930, va obrir camí a la modernitat com a dona artista, independent, viatgera, empàtica i irònica, tot i que la seva carrera artística es va veure truncada per l'exili arran de la Guerra Civil.

La mostra ha tingut una exposició paral·lela al Museu de l'Empordà de Figueres titulada *Desig d'horitzons*, que ha recollit la seva fascinació pel mar i la vela.

3.856
visitants

Mey Rahola. A la gal·lèria de premsa. 1936. Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional de Fotografia, 2020. Museu Nacional d'Art de Catalunya. © Herència de Mey Rahola

Mey Rahola 1897-1959
La nova fotògrafa

25.11.22–
29.05.23

—
La nueva fotógrafa

—
The New Photographer

Patrocina / Sponsored by

Agrolimen

Planta primera | First Floor

Sala 73 | Room 73

Feliu Elias. La realitat com a obsessió

30 de novembre de 2022 – 10 d'abril de 2023

Sala d'exposicions temporals 1

#FeliuElias

27.505
visitants

Mostra monogràfica d'un artista present a la col·lecció d'Art Modern del Museu, Feliu Elias (Barcelona, 1878-1948). Personalitat polièdrica, prolífica i contradictòria dedicada a la pintura i connectada amb l'ambient artístic de l'Europa d'entreguerres, però que també va exercir l'humor satíric, amb obres signades com a Apa, i la crítica d'art, amb el nom Joan Sacs.

La mostra, comissariada per Mariàngels Fondevila i Mariona Seguranyes, s'ha programat en paral·lel a l'exposició *Els cercles de Feliu Elias a Sabadell*, organitzada pel Museu d'Art de Sabadell.

Artistes al Museu

ARTISTES
AL
MUSEU

El Museu Nacional és un espai per al treball d'artistes i la creació contemporània que entén la important aportació que els creadors i creadores poden fer en la revisió i relectura de les seves col·leccions.

#ArtistesAlMuseu

ID Project. Jordi Bernadó

15 de juny – 4 de setembre

Sala Oval

#idproject

Projecte fotogràfic que ha plantejat a 14 retratats, i també a nosaltres, quin és el nostre lloc al món. Fotografies de personatges cèlebres, entre els quals hi ha autors, cineastes, polítics i activistes, que apareixen dempeus, d'esquena i diminuts en llocs no identificats. Una proposta amb què el fotògraf ha explorat la identitat humana per trobar allò que ens fa únics i que ha plantejat qüestions d'actualitat i de màxima rellevància com ara el canvi climàtic, la biodiversitat o els drets humans, temes centrals, també, en les línies de treball del Museu.

El projecte s'ha pogut realitzar gràcies a la complicitat de Banc Sabadell, entitat propietària de les fotografies d'*ID Project*.

Jordi Bernadó, *Gretchen Cara Daily | Sabalito (CR 1.1)*.
Col·lecció d'Art Banc Sabadell

Jordi Bernadó, *Rosario Quispe | Jujuy (ARG 30.1)*.
Col·lecció d'Art Banc Sabadell

***Vanity fair (un altar sense heroï).* Gino Rubert**

30 de juny – 18 de setembre

Sala 24 d'Art Gòtic

Creació d'un retaule políptic postmodern a partir de codis gòtics, però amb personatges de l'entorn cultural català de l'actualitat: col·leccionistes, galeristes, joves promeses de l'art a Catalunya i referents de la creació artística catalana, com ara Picasso o Miró.

L'obra, que s'ha pogut veure en diàleg amb els seus homònims del segle XIV, retrata el món de la pintura a Catalunya l'any 2021 sota l'òptica de l'artista Gino Rubert.

L'ull del cabirol. Setxu Xirau

6 d'octubre de 2022 – 26 de febrer de 2023

(prorrogada fins al 19 de març de 2023)

Espai educArt i Sala de la Cúpula

#lulldelcabirol

Setxu Xirau, a partir d'animals naturalitzats situats en diversos espais del Museu, ha realitzat un recorregut per fer prendre consciència al visitant de la pròpia identitat.

Amb un cabirol mirant-se al mirall des d'un inaccessible Espai educArt i un altre traspassant la catenària i acostant el musell al mural de Miró de la Sala de la Cúpula, l'artista, que ha utilitzat també fotografies d'una gran bellesa i un gran poder evocador, ens ha interpellat sobre qüestions molt humanes i ha provocat un procés de reflexió vers la relació entre natura i cultura; entre artistes, art, museus i públic; sobre la nostra relació amb els animals, i entre el que és natural i el que és artificial.

L'ULL DEL CABIROL

Unes setmanes abans del confinament per la pandèmia, l'artista Setxu Xirau Roig (Canet de Mar, 1968) ens va demanar per una sessió de fotos amb un cabirol naturalitzat en diversos sales del Museu. Era un projecte que ja havia portat l'animal a altres galeries i espais culturals. Les fotografies generades formaven part d'un itinerari que s'iniciava amb un cabirol mirant-se davant d'un mirall. El poder evocador d'aquestes imatges era indubtable i demanava un viatge de tornada al Museu.

L'artista parteix de la mirada com a presa de consciència de la pròpia identitat, per després traslladar-la cap a l'art i cap al paper dels museus. És l'animal un visitant més? Quines relacions s'estableixen entre l'artista, el museu i el públic?

L'ull del cabirol és una doble intervenció a l'espai educArt i a la Sala de la Cúpula.

Setxu Xirau Roig utilitza en els seus treballs animals naturalitzats que han mort per causes naturals.

Fotografia: Rodrigo Marín

La natura ens mira. El cabirol és una presència estranya al Museu, que és un espai, per essència, símbol i d'artífic. A la novel·la *A contrapelo*, el simbolista francès Joris-Karl Huysmans defineix el dandisme com la sofisticació de l'home modern, amb el seu esteticisme i la seva melancòlia. El protagonista, Des Esseintes, diu que prefereix les flors artificials que semblen naturals i les flors naturals quan semblen artificials. Vivim avui en aquest vertigen de virtualitat, on tot esdevé cínic, relatiu i enganyós. Però aquest ordre es pot alterar, només en creuar-nos amb un ésser d'una altra espècie.

L'animal salvatge ens produeix una mena de fascinació i de respecte, ahirora que el fem i el fem, el cabirol és justament un animal fugisser. No s'imposa com la fiera amenaçadora. La seva fragilitat té una gràcia indubtable. La seva senyor precària es projecta sobre la nostra inseguretat i la nostra prepotència com a humans. En l'animal hi ha una alteritat que ens interpel·la. Si el museu és la casa de les musees, de les inspiradores, seria avui la natura, o el que en resti. I a que amb aquest petit cervid ens revela de manera incòmoda els nostres excessos, les nostres nostàlgies culpables.

Alex Mitran, conservador d'Art Modern i Contemporani

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

Per més informació: www.museunacional.cat

Agraments: — Rafael G. Bianchi, Eduard Carandell, Joana Vial, Pere Galles, Oriol Masot, Ester Ferrer, Juli Alcega, David Espadas, Alex Mitran, Dora Arca, Nora Portillo, Pau Pons, Esperança Abad, Pere Vial.

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

+ Vídeo **L'ull del cabirol. Setxu Xirau Roig**

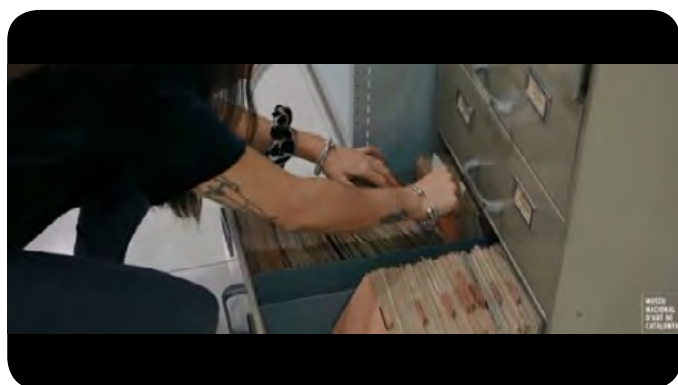

PROJECTE EMPELT

Projecte del Museu Nacional i la Plataforma Assembleària d'Artistes de Catalunya que ha facilitat, mitjançant beques de sis mesos, la incorporació d'artistes contemporanis en taules de treball del Museu. La iniciativa té el doble objectiu de donar suport a la creació local i potenciar la recerca en l'àmbit de la museografia. Aquest és un projecte de llarg recorregut que vol obrir el Museu a nous horitzons, amb mirades innovadores i creatives que ho facin possible. Els primers projectes, resultat d'aquest "empelt" entre creadors i Museu, han estat els següents:

Narratives sobre l'Arxiu del Museu Nacional: imatge, imaginació, producció de veritat i ficció. Anna Fando

L'artista i gestora cultural Anna Fando, vinculada durant sis mesos a l'Arxiu gràcies a aquesta beca que vincula artistes amb el Museu, ha comissariat un projecte al voltant de noves narratives de l'Arxiu a partir d'una aproximació imaginativa als seus materials i ha organitzat una visita dinamitzada sobre noves narratives.

Vídeo **Projecte Empelt 2022**

Tocar un museu. Helena Muñoz Villena

L'artista Helena Muñoz Villena, vinculada durant sis mesos a l'equip d'Educació gràcies a la beca Empelt, ha plantejat un cicle de tres sessions formatives per a tot l'equip pedagògic del Museu. Amb l'objectiu d'oferir una mirada renovada del programa educatiu, ha tractat qüestions com ara les entitats i comunitats del barri de Poble-sec, la diversitat al Museu i la perspectiva decolonial.

Espais buits. Marco Noris

Gràcies a la beca Empelt, l'artista Marco Noris, vinculat durant sis mesos a l'equip d'Art Romànic del Museu, ha dut a terme una recerca per generar noves narratives que posin en diàleg els espais d'Art Romànic i la col·lecció del Museu, revertint la lògica consolidada entre centre i perifèria, i tornant a posar el focus en la totalitat del país. Aquest propòsit obre la recerca cap a objectius més específics, que busquin posar en discussió les relacions establertes entre el territori, l'Art Romànic i el Museu Nacional.

Aproximació a la discapacitat, l'anticapacitisme i l'accessibilitat. Helena Vinent

L'artista Helena Vinent, vinculada durant sis mesos a la taula d'Accessibilitat gràcies a aquesta beca, ha treballat amb l'objectiu de provocar un canvi de mirada en relació amb la discapacitat i l'accessibilitat. Ha creat un glossari de termes bàsics i un taller formatiu adreçat al personal del Museu i les empreses subcontractades d'educació i atenció al públic, ha desenvolupat un protocol d'accés per millorar la interacció amb artistes amb discapacitat, i ha generat un arxiu d'artistes i persones discapacitades de l'àmbit de la cultura que treballen des d'una perspectiva anticapacitista.

PROJECTE GUÈISERS

Soc un objecte de la teva fantasia. Ro Caminal

3 de novembre – 31 de desembre

Sala 48 d'Art Modern

Intervenció en el marc del projecte curatorial Guèiser, comissariat per Montse Badia i realitzat per Ro Caminal, artista que treballa en la intersecció entre les arts visuals i l'antropologia.

A partir de l'obra de Francesc Masriera *En presència del senyor* (1891), ha generat un procés per rellegir obres orientalistes en clau crítica, posant el focus en la representació i la mirada com a dispositius colonials.

Tot i ser un projecte vinculat a l'any 2022, la intervenció ha deixat un rastre dins la sala que segueix sent visible més enllà de la finalització del projecte.

Francesc Masriera. *En presència del senyor*, 1891

“ Soc un objecte de la teva fantasia ”

⊕ Vídeo **Programa Guèisers al Museu Nacional d'Art de Catalunya. Presentació de Montse Badia, comissària**

⊕ Article al blog **Fantasies orientals d'ahir i d'avui. Revisar la història hauria de comportar també revisar-ne el llegat visual**

L'any 2023 es presentaran els projectes curatorials de Cristina Lucas, Raquel Frieria i Núria Güell, també vinculats al projecte Guèisers

VESNA (Primavera)

Artistes gràfics ucraïnesos
7 d'abril - 11 de setembre
Espai educArt

El Museu Nacional, igual que el Musée du Louvre o el Musée d'Art Moderne de París, el Metropolitan Museum de Nova York o el Museum Sztuki de Łódź, ha obert una finestra temporal d'expressió i visibilitat per a artistes d'Ucraïna. En aquest cas, Tetiana Yakunova, Daria Filippova, Zhenya Oliinyk, Oksana Drachkovska i Anna Sarvira.

Un projecte per evidenciar i denunciar el patrimoni destruït o en perill, comissariat per Victoria Tissot i Mykola Kornilov.

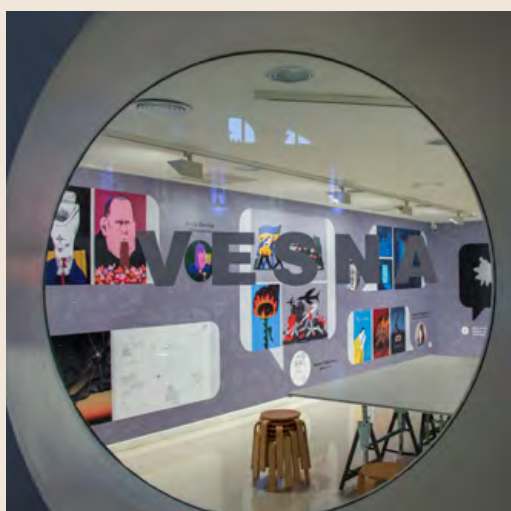

Vídeo **Projecte VESNA**

També en el marc d'aquesta iniciativa de solidaritat artística s'ha programat una activitat de creació infantil de la mà de les artistes ucraïneses Polina Doroshenko i Oksana Drachkoyska, a partir del conte infantil *Balthazar* d'Alina Revenko i Nina Dmytriyeve, i un concert que ha servit de clausura del projecte i que ha celebrat la cultura ucraïnesa a través de peces clàssiques i tradicionals interpretades per la pianista Marina Naidyon, la soprano Marina Chernoshtan i un cor infantil dirigit per Natasha Shepelenko.

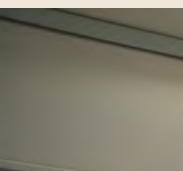

Article al blog **Solidaritat amb Ucraïna**

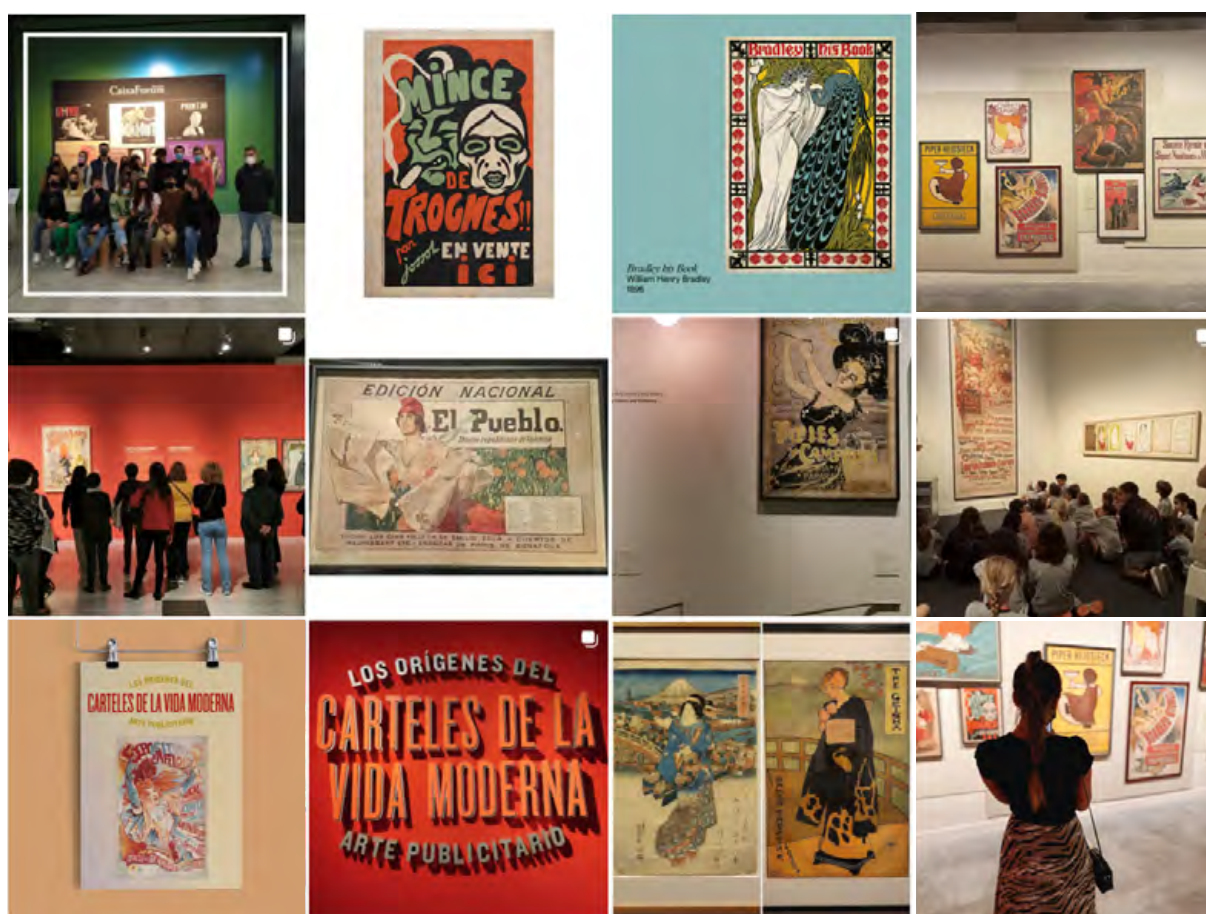
Article al blog **De Catalunya a Ucraïna. Del 1936 al 2022. Guerres i patrimoni**

Exposicions fora del Museu

Aquest ha estat un any d'intensa col·laboració en l'organització d'exposicions temporals entre el Museu Nacional i altres museus del país, i, alhora, d'expansió d'aliances amb museus internacionals.

La tasca del Museu Nacional desborda les parets del mateix edifici a Montjuïc i s'estén gràcies a col·laboracions que el 2022 han abastat més de vint museus i institucions de tot Catalunya. Mitjançant presències i dipòsits, i participant en exposicions i projectes museogràfics, el Museu ha donat a conèixer les seves col·leccions des d'altres institucions catalanes i espanyoles, i col·laborant amb museus estrangers de renom.

Cartells de la vida moderna. Els orígens de l'art publicitari

CaixaForum Sevilla

21 de setembre de 2021 – 16 de gener

CaixaForum Lleida

1 de març – 24 de juliol

CaixaForum Girona

27 de setembre – 26 de febrer

#CartelesVidaModernaCaixaForum (Sevilla)

#CartellsVidaModernaCaixaForum (Lleida)

#CartellsVidaModernaCaixaForum (Girona)

La mostra, centrada en l'època daurada del cartellisme, ha permès descobrir el valuós fons històric de cartells del Museu Nacional, únic en el seu gènere i un dels més importants de l'Estat.

A partir d'una acurada selecció de 138 obres, algunes inèdites i altres restaurades per a aquesta exposició, s'han recorregut els grans canvis de la societat moderna del tombant de segle, precursora de l'avantguarda artística i moment en què van agafar protagonisme qüestions com ara el paper de la dona, l'auge de la publicitat, la industrialització i el consum, la preocupació per la salut, les noves aficions o la vida nocturna.

A partir de cartells d'artistes com Jules Chéret, Henri de Toulouse-Lautrec, Ramon Casas, Alexandre de Riquer, Joaquín Sorolla, Théophile A. Steinlen, John Hassall, Santiago Rusiñol o Antoni Utrillo, objectes artístics i, a la vegada, reclams publicitaris de masses i poderosos mitjans de comunicació, la mostra s'ha aproximat a una època de gran transformació social, cultural i estètica, considerada l'inici de la modernitat.

El projecte, comissariat per Ricard Bru, és el resultat de la col·laboració, iniciada ja fa anys, entre el Museu Nacional i la Fundació "la Caixa" per treballar conjuntament en projectes expositius i artístics.

La mostra també es podrà veure a CaixaForum Tarragona durant l'any 2023.

Vídeo **Cartells de la vida moderna. Els orígens de l'art publicitari** | CaixaForum

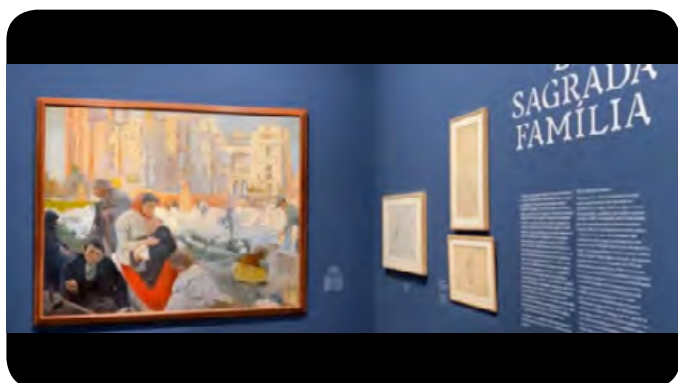
Gaudí

Musée d'Orsay, París

12 d'abril – 17 de juliol

Exposició dedicada a qui és, sense cap mena de dubte, l'arquitecte català més popular i reconegut en l'àmbit internacional, Antoni Gaudí (1852-1926). Una mostra que ha volgut defugir els arguments reduïts i simplificats pel mite per oferir una nova mirada sobre aquest personatge complex i la seva obra, realitzada en el marc d'unes estratègies polítiques, ideològiques i estètiques molt concretes.

Vídeo **L'exposition Gaudí illumine le Musée d'Orsay à Paris: une première en 50 ans!**

Per primera vegada en cinquanta anys s'ha dedicat a França una exposició monogràfica a l'art de Gaudí, projecte expositiu comissariat per Juan José Lahuerta i organitzat pel Museu Nacional en col·laboració amb el Musée d'Orsay de París.

La mostra, que es va poder veure al Museu Nacional l'any 2021, ha portat fins a París aquest gran projecte de museografia teatralitzada,

amb més de 650 elements entre obres d'art, objectes arquitectònics i de disseny, mobiliari, documentació, i plànols o fotografies, que ofereix un recorregut exhaustiu per contextualitzar la figura de l'arquitecte, recórrer la seva prolífica trajectòria i allunyar la figura del tòpic d'artista incomprès o místic absent del món.

Història de les mans

Exposició itinerant 2022–24

A cura d'Alexandra Laudo

#HistòriaDeLesMans

Isabel Banal, *Acabar i començar* [detall], 2020-21

Antoni Abad, Isabel Banal, Isabel Barios, Damià Campeny, Colita, Mirari Echávarri, Raquel Frieria, Camille Henrot, Fermín Jiménez Landa, Claudi Lorenzale, Mestre de Cincorres, Joan Morey, Antoni Muntadas, Levi Orta, Pasqual Ortoneda, María Sánchez, obres anònimes dels segles XIII, XV, XVI i XVIII i una selecció de monedes del segle XX del Gabinet Numismàtic de Catalunya

Exposició itinerant de la Diputació de Barcelona, amb la col·laboració del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)

Història de les mans

Museu de Granollers

25 de març – 15 de maig

Museu d'Art de Sabadell

26 de maig – 3 de juliol

Museu Abelló de Mollet del Vallès

16 de setembre – 6 de novembre

Centre d'Art Contemporani La Sala de Vilanova i la Geltrú

18 de novembre de 2022 – 8 de gener de 2023

#HistòriaDeLesMans

En el marc del Programa d'Arts Visuals i amb col·laboració amb la Diputació de Barcelona s'ha creat aquesta exposició itinerant que ret homenatge a les mans, ja que, des de les mans, podem repensar molts aspectes vitals.

La mostra, comissariada per Alexandra Laudo, revisa la història cultural de les mans i de la nostra relació tàctil amb el món. A partir d'un diàleg entre obres d'artistes de la contemporaneïtat i obres de la col·lecció del Museu dels segles XIII, XV, XVI, XVIII i monedes del segle XX, *Història de les mans* ens parla de qüestions com l'autoritat i el poder, la lectoescriptura, el control i la determinació, el treball i les cures, els diners i el valor, els pits i el martiri, la medicina i la malaltia, el desig i el pecat, i l'inici i el final de la vida. A cada institució, a més, s'ha afegit l'exposició d'una peça local sempre vinculada amb les mans.

L'exposició itinerarà al llarg del 2023 i el 2024 a les ciutats de Vilafranca del Penedès, Manresa, Vic, Martorell, Mataró i Cerdanyola del Vallès.

Alexandra Laudo ha rebut el Premi ACCA al comissariat d'art contemporani 2022 que atorga l'Associació Catalana de Crítics d'Art per aquesta exposició

Vídeo **Teaser** exposició *Història de les mans*

Programes públics

El programa d'activitats ha estat extens i ambiciós, amb la finalitat de potenciar, dins l'ampli ventall de propostes, la flexibilitat i el multiformat.

Aquest any s'ha apostat per una programació que retornés a la presencialitat, però que mantingués també el camí iniciat l'any 2020 en el marc de les propostes telemàtiques. És per això que s'ha consolidat i incrementat l'oferta d'activitats híbrides (en format presencial-virtual), en línia i en *streaming*, i de vídeos al canal de YouTube, a més de pòdcasts i àudios.

**Un total de 32.160
persones han participat
en les activitats del
Museu Nacional**

Activitats

El Museu, com a espai per a la comunitat, ha ampliat les propostes amb el teixit associatiu, entitats i col·lectius del seu entorn, i com a mirall d'identitats, ha potenciat les propostes que denuncien la discriminació i parlen de diversitat sexual i de gènere.

S'han organitzat 62 activitats, amb una assistència de 19.642 participants presencials i 772 en línia

S'han comptabilitzat 3.190 visualitzacions al canal de YouTube i 8.556 reproduccions d'àudio

A més, amb la voluntat de fer xarxa, el Museu ha comptat amb la complicitat de nombrosos equipaments culturals de referència de la ciutat i ha seguit formant part activa en cites anuals habituals del calendari cultural barceloní.

Dia Internacional de les Dones **Març**

Per setè any consecutiu, la **programació** ha comptat amb la col·laboració de l'Institut Català de la Dona.

Amb l'objectiu de visualitzar la discriminació per raó de gènere en l'àmbit de la creació i la producció artística i intel·lectual, s'ha ofert una jornada de portes obertes al Museu per a totes les dones durant el 8 de març, s'han programat visites comentades en clau de gènere "Dones haviéu de ser", s'ha projectat *Delphine et Carole* i s'ha organitzat la conferència "Montserrat Negre: pionera en la restauració de paper", protagonista també de l'activitat familiar "Petites històries, grans dones. Museus amb ulls de dones".

Maternasis, intervenció càpsula a la sala 81 bis d'Art Modern sobre artistes, dones i maternitat, també ha adquirit una dimensió destacada dins la programació del mes de març.

Dia de l'Orgull LGTBI **Juny**

El Museu s'ha adherit a la campanya Museus LGTBI, coordinada pel Centre LGTBI de Barcelona, per difondre el compromís comú de diversos museus amb la diversitat de gènere i la llibertat sexual, amb una programació variada d'activitats durant tot el mes de juny.

En el marc de la programació “L'Orgullosa Barcelona” de l'ICUB, s'ha programat la visita comentada “Mirades insubmises: lectures de la col·lecció en clau LGTBI”, la jornada “Museus LGTBI” i la visita performativa en forma de ritual “Dols Queer. El museu acompanya el plor”.

Article al blog ***Veure l'art des d'una perspectiva més inclusiva***

Video **Barcelona Dibuixa 2022**

Barcelona Dibuixa 2022 **22 d'octubre**

4a edició del Festival de dibuix, aquest any, sota el lema “L'abraçada”.

Al Museu s'ha organitzat el taller “Skin is the new canvas: art per a connectar-nos”, a càrrec de Claudia Sahuquillo, que ha convertit els participants de qualsevol edat en muses, obres i artistes a la vegada.

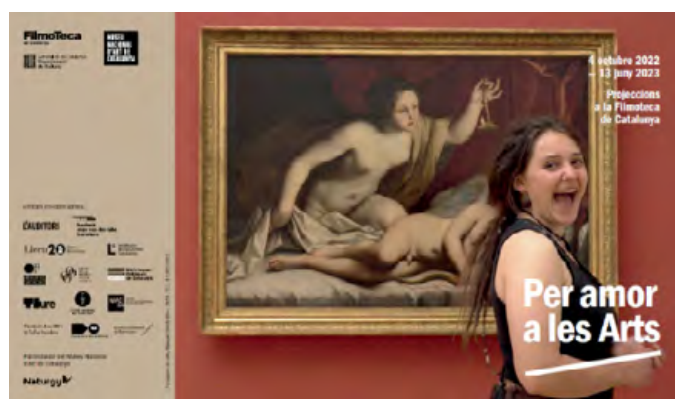
Col·leccionistes que han fet museus 25 d'abril

3a edició de la jornada dedicada al col·leccionisme i als seus principals protagonistes. Personalitats que, amb la seva afició, van contribuir a la formació de les col·leccions del Museu Nacional i altres institucions patrimonials.

7.831 persones han participat a la Nit dels Museus i 5.133 a la Nit d'estiu del Museu Nacional

També s'han celebrat altres cites anuals habituals, com ara el **Cicle Per amor a les Arts 2022-2023**, **7è Art. Cinema al Museu**, **Festival BCNegra 2022**, **Santa Eulàlia, Museus (Im)possibles**, el cicle de converses per a majors de 65 anys **"Amb sucre o sense"**, **Art i història als museus de Barcelona**, **16a edició de la Nit dels Museus**, **Dia Internacional dels Museus**, **Barcelona Obertura Spring Festival**, **Obertura City+**, **Festival IN Museum**, **Nit d'Estiu del Museu Nacional**, **La Mercè**, **III Curs d'iniciació a la moneda antiga**, **XXXI Seminari d'història monetària de la Corona d'Aragó**, **XXIV Curs d'Història monetària hispànica**, **IV Curs El metall de la moneda: fabricació, caracterització d'aliatges i conservació-restauració**, **48 h Open House Bcn** i **Festival Loop**.

Famílies i lleure

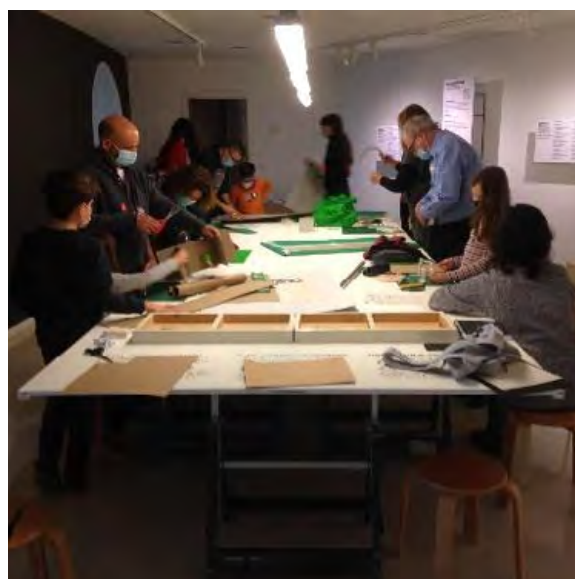
Aquest any s'ha iniciat un procés per repensar formats i oferir, en un futur, nova programació.

Visita-taller familiar “Mans a l'obra!”

2, 4, 9 i 23 de gener, Espai educArt

Activitat familiar, creada amb la cooperativa d'arquitectura Voltes, entorn de l'exposició *Gaudí*. La proposta ha convidat els participants a convertir-se en arquitectes per un dia i crear amb paper, cartó, fusta, llana i altres materials maquetes de parcs, palaus, fàbriques i edificis d'habitatges. L'objectiu ha estat fer reflexionar els infants sobre criteris d'eficiència energètica, accessibilitat i nous materials, i tenir en compte les persones usuàries dels projectes arquitectònics.

També s'ha pogut dur a terme aquest taller familiar de manera autònoma, dins el mateix espai participatiu, sota el nom “Gaudí, l'arquitectura i les persones”.

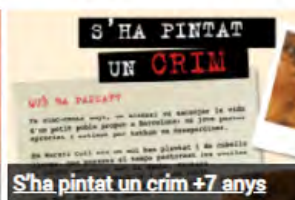
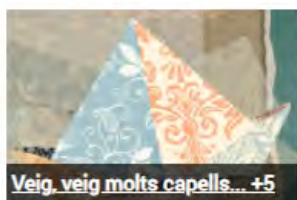

Diumenges en família

Amb les activitats familiars “Què està passant aquí? Converses en família”, per a majors de 8 anys, i “Converses en família: parlem de... Celebracions”, per a famílies amb infants de més de 6 anys.

Itineraris autoguiats

Un any més, el Museu ha posat a disposició del públic familiar “Els enigmes del Museu Nacional”, itineraris autònoms descarregables per a totes les edats i pensats per descobrir les sales del Museu d'una altra manera: “Veig, veig... molts capells”, “El robatori del bestiar” i “S’ha pintat un crim”, a més de l’itinerari per al públic adult ideat per l’autora de novel·la negra Raquel Gámez Serrano “Crims artístics: assassinat de cambra”.

S’han entregat 967 exemplars d’“Els enigmes del Museu Nacional”, amb un clar protagonisme de les activitats per a més de 7 anys “El robatori del bestiar” i “S’ha pintat un crim”

El Museu dibuixat

El Museu aposta, des de l'any passat, per la pràctica del dibuix com a eina per fomentar el coneixement del món de l'art per a tota mena de públics, no només l'expert o professional. La proposta, amb materials elaborats en col·laboració amb alumnes d'il·lustració i disseny de l'escola EINA, es concreta en tres itineraris vinculats a la col·lecció: *Relleus dibuixats*, per a la col·lecció d'Art Romànic; *Sabates i petjades*, per a la col·lecció d'Art Gòtic, i *Artistes al museu*, per a la col·lecció d'Art Modern.

 Vídeo **El Museu Dibuijat. Activitat**

S'han entregat 400 quaderns a famílies que han participat en l'activitat en la modalitat autònoma

Nadal al Museu Nacional 27-30 de desembre

Aquest Nadal, a la Sala Oval, s'ha organitzat un **circuit** de quatre activitats pensades per a infants de 3 a 12 anys: "Il·lustracions que expliquen històries", "Dibuixeu el que escolteu", "Petits escenaris per a grans relats!" i "Paisatges de joc", una instal·lació d'*art crochet* creada per l'artista belga Cathy Bertel a partir de boles gegants recobertes de ganxet.

FAMÍLIES

Nadal al Museu Nacional
27, 28, 29 i 30 de desembre de 2022
Sessions de matí i tarda

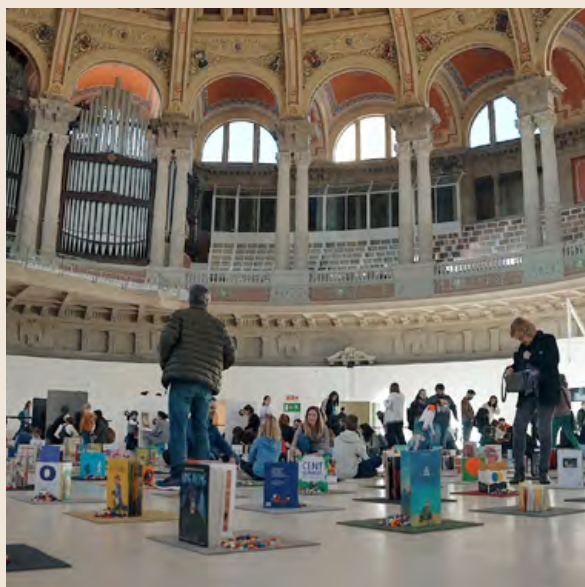
Activitats per a infants de 3 a 12 anys

Aquest Nadal, deixeu anar la vostra creativitat al Museu Nacional! Us hi espera un **circuit d'activitats** on us convertireu en artistes reinterpretant obres del Museu i podreu submergir-vos en una escultura de pilotes gegants: és un castell?, un animal fantàstic? **Descobriu-ho!**

+INFO | COMPRA D'ENTRADES
www.museunacional.cat

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA
Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

#EnFamília
Twitter, Facebook, Instagram, YouTube icons

Educació

S'ha continuat amb la revisió i millora del programa educatiu, un procés iniciat l'any anterior que, sota el lema "Mirem el món a través de l'art", vol repensar de manera profunda l'oferta d'activitats educatives que ofereix el Museu.

El programa escolar ha rebut 35.917 alumnes, 104 professors en formació i 1.929 grups

Activitats renovades i noves propostes:

Murs que comuniquen, del romànic a les xarxes socials

Visita dinamitzada a partir de jocs de descoberta i observació dins les col·leccions de Romànic i Gòtic. Per crear-la, el Museu ha comptat amb l'assessorament de l'especialista en educació i joc Oriol Ripoll.

Art i compromís durant la Guerra Civil, una perspectiva des de la cultura de pau

Itinerari que utilitza la metodologia del “baròmetre”, que conclou amb una dinàmica-tancament creatiu a partir de les obres vistes durant la visita.

Explorant el modernisme. La ciutat en temps de Gaudí

Activitat de nova creació per a alumnes de primària i secundària que proposa l'exploració de la ciutat modernista i l'entramat social i artístic que la va fer possible, amb Gaudí com un dels protagonistes. La proposta planteja als alumnes la creació d'un disseny original inspirat en motius decoratius del modernisme per estampar una *tote bag*.

Parlem d'art – Feliu Elias

Nou itinerari adreçat a primària, secundària i educació d'adults en què s'utilitzen estratègies de pensament visual (VTS) vinculades a l'exposició temporal.

El Museu segueix posant l'èmfasi a mantenir i enfortir la seva relació amb les escoles dels barris propers per desenvolupar plegats projectes en què es treballin temes diversos a través de l'art:

Programa “Connectades. Fem un projecte”

Iniciativa que impulsa el treball per projectes i l'art a les escoles al voltant de diverses temàtiques.

A la Sala 44 d'Art Modern, nou espai de mediació per poder exposar-hi projectes vinculats a l'educació, s'ha pogut veure el resultat d'aquest curs en què han participat l'Escola d'Educació Primària Gayarre, l'Institut Escola Arts i el Centre de Formació d'Adults Pere Calders.

El tema de recerca ha estat el concepte “la identitat”, que ha generat un eix de treball a través del llenguatge del còmic.

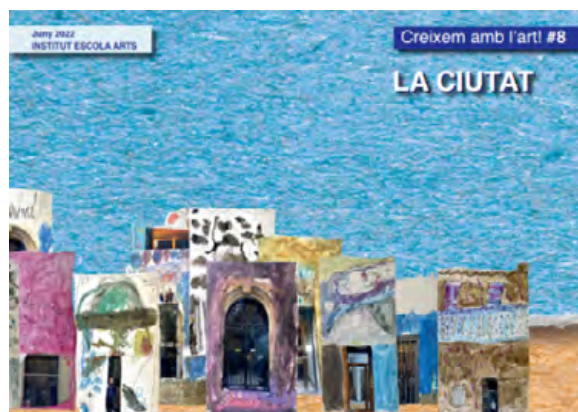

Projecte Tàndem

Després de la pandèmia s'ha reprès el projecte de col·laboració amb l'Institut Escola Arts (antiga Escola Miquel Bleach).

Aquest programa educatiu ha participat al MOOC Strategy 21 de l'Àrea de Cultura i Patrimoni cultural del Consell Europeu com a model de bones pràctiques per al foment de l'esperit democràtic.

També s'ha publicat el número 8 de la revista *Creixem amb l'art!*, aquest any, dedicada al tema “la ciutat”.

EN RESIDÈNCIA. Sitesize (Elvira Pujol Masip i Joan Vila Puig) a l'Institut Poeta Maragall

La intervenció *11 Dones captives* és el projecte amb què l'artista i l'alumnat, en una acció col·lectiva, han posat en relleu el treball d'onze dones artistes no exposades de la col·lecció.

Amb l'objectiu de visibilitzar-les, l'alumnat de 4t d'ESO de l'Institut Poeta Maragall ha ideat una intervenció que ha omplert els vidres dels patis enjardinats del vestíbul.

Memòria del projecte

L'art de parlar

Programa, fruit de la col·laboració entre el Departament d'Educació de la Generalitat i el Museu Nacional, adreçat als centres de formació d'adults per potenciar l'aprenentatge de llengües a través de l'art.

Aquest programa educatiu ha participat al MOOC Strategy 21 de l'Àrea de Cultura i Patrimoni cultural del Consell Europeu com a model de bones pràctiques per al foment de l'esperit democràtic.

Vídeo **L'art de parlar** (*The Art of Talking*)

Projecte “Gresol cultural Poble-sec”

Projecte socioeducatiu i cultural per promoure el treball conjunt entre equipaments culturals, centres educatius i entitats del barri de Poble-sec per desenvolupar projectes de llarga durada integrats en el currículum acadèmic de les escoles participants.

Aquest any s'ha col·laborat amb l'Escola Mn. Jacint Verdaguer i s'ha treballat el cos humà a través del dibuix; l'alimentació i les tècniques artístiques, a partir de l'estampació d'aliments, i els oficis vinculats a l'època medieval. També s'ha col·laborat amb l'escola La Muntanyeta, introduint les obres d'art i el Museu en relació amb la Cantània.

Formació per a personal docent

Escola d'estiu Art i Compromís

Després del període marcat per la pandèmia, des del Museu s'ha apostat pel retorn a la presencialitat amb la celebració de la 2a edició d'aquest programa de formació per a personal docent.

A través de dos cursos s'han posat en relleu les possibilitats educatives de la col·lecció i el Museu per treballar l'educació artística i la cultura de pau des d'una perspectiva multidisciplinària:

- “Aturar la mirada. Dibuixar per conèixer” ha promogut la pràctica del dibuix com a eina de coneixement i d'investigació en els àmbits artístic i científic.
- “L'Art de parlar” ha donat a conèixer l'aprenentatge de les llengües a través de l'art i les estratègies de pensament visual (VTS). A més, la proposta ha servit per donar a conèixer al professorat el programa educatiu del Museu.

Programa Arts en Salut

Projecte “Obrim portes”

L'any 2022 s'ha treballat en la creació d'un nou projecte artístic destinat a pacients oncològics adolescents de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron. Aquesta nova iniciativa s'aplicarà durant l'any 2023 per afavorir el seu benestar emocional, promoure la seva autoestima, treballar l'autoimatge i afavorir la socialització, tant d'ells i elles com també de les seves famílies.

L'equip de treball està format per professionals del Museu Nacional i del servei d'Oncologia de l'Hospital Vall d'Hebron. El programa vol articular una intervenció multidisciplinària basada en els espais i les col·leccions del Museu Nacional d'Art de Catalunya en col·laboració amb els equips clínics i assistencials de l'Hospital Vall d'Hebron.

Les dades obtingudes s'analitzaran a través del qüestionari SENA i un qüestionari de satisfacció dissenyat expressament per als pacients d'aquest projecte i els seus progenitors.

L'Obrador. Programa d'acció comunitària

Espai d'experimentació comunitària per trobar formes de relació entre el Museu Nacional i els barris de Barcelona, començant per l'entorn més proper, el Poble-sec.

El Museu Nacional crea i participa en processos i accions experimentals al voltant de temes transversals entre el barri i el Museu. En alguns casos es tracta de participar en projectes ja activats i, en altres, de noves xarxes de treball que trenquin murs i permetin anar més enllà de la institució.

Els eixos prioritaris al voltant dels quals es treballa des d'aquest programa són: "Feminismes i sabers invisibles", "Vides de barri i transformacions de ciutat", "L'ecosistema de Montjuïc com a espai comunitari, social i cultural", "Diàlegs interculturals i intergeneracionals" i altres grups racialitzats o minoritzats allunyats del perfil de visitant habitual del Museu.

"Prenem la paraula!" Presentació del *fanzine* 31 de març

Iniciativa emmarcada en el cicle d'activitats impulsat pel Pla comunitari de Poble-sec al voltant dels rols de gènere i les violències masclistes i LGTBI-fòbiques. Aquesta publicació tanca el projecte, que es va treballar al llarg del 2021, i que ha comportat l'elaboració, per part d'alumnes de l'IES Consell de Cent, d'un material gràfic on han reflexionat sobre les violències de la societat actual, especialment sobre les dones.

Fotosensibilitat encarnada 7-21 de maig

El projecte ha facilitat l'apropament al Museu de joves usuàries del Centre Residencial d'Acció Educativa KAIROS-Eduvic, a partir de l'experimentació amb el dibuix i el calc d'obres de la col·lecció, especialment retrats, utilitzant les màquines de dibuix creades per Oriol Hernando. Les seves creacions han estat presentades a la Sala de la Cúpula.

**Ressonàncies tèxtils de la dona
en el romànic. “Caminantes”,
dones arpilleres de Poble-sec
9 de juliol, Sala Oval**

Presentació dels treballs tèxtils realitzats durant mesos sota la dinamització de l'artista Karen Rosentreter i la mediadora artística Raquel García.

A partir d'una visita en clau de gènere a la col·lecció d'Art Medieval del Museu, un grup de veïnes, marcades per processos migratoris que les han portat fins al barri de Poble-sec, han explorat i investigat a través de les seves obres artístiques tèxtils diverses temàtiques que les afecten.

Anada i tornada
14 de juliol – 9 d'octubre, Espai
annex de la Sala Oval

Instal·lació del col·lectiu “Fem Memòria”, projecte d’investigació i narració que dona visibilitat a les vivències de dones de diverses edats i comunitats a partir de fotografies i material enregistrat que, en diàleg amb obres del Museu, obren debat sobre el model de societat que volem i sobre quin és el veritable patrimoni cultural d’un barri.

Viu Montjuïc! 8 i 9 d'octubre

2a edició d'activitats culturals i de lleure per a tota la família, organitzades per 22 equipaments de Montjuïc amb l'objectiu de redescobrir-ne el Parc.

Fruit de la col·laboració entre el Museu Nacional, el Poble Espanyol, el Museu Olímpic i de l'Esport i l'Institut del Teatre, s'ha programat una acció d'activació de la memòria popular de la muntanya de Montjuïc i el Poble-sec. A través de *Romeria*, una *performance* de dansa realitzada pel grup de creadors del Projecte-Laboratori d'Investigació des del Flamenc de Poble-sec, i amb la col·laboració de la historiadora Montse

Madridejos, s'ha posat en valor la història de Montjuïc vinculada al flamenc, i s'ha evocat l'Exposició del 1929 i el Poble Espanyol, els habitants de les barraques, la figura de Carmen Amaya, la recuperació de la rumba catalana durant els Jocs Olímpics del 1992 i, també, els artistes de la col·lecció del Museu Nacional que van representar la imatgeria flamenca en les seves obres, com ara Santiago Rusiñol, Ramon Casas, Isidre Nonell, Ricard Canals, Ismael Smith o Hermen Anglada-Camarasa, entre altres.

El Museu Nacional també ha ofert entrada gratuïta a les col·leccions i visites guiades a la mostra *Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera*.

Diàleg "Higo Mental #26. L'articulació de la protesta" 26 de novembre

Diàleg audiovisual conduït pel col·lectiu artístic Higo Mental (Ricardo Pérez-Hita Carrasco i Marta Sesé Fuentes), el qual, a partir de les noves sales d'Art i Guerra Civil, ha establert relacions entre cultura visual i moviments socials, entre imaginaris de lluita passats i presents, i entre imatges i construcció de discursos i relats de transformació social.

Formació museogràfica

MUSEU **pro:**
NACIONAL professionals,
projectes i processos

Del 3 d'octubre al 19 de desembre de 2022

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

«**Museu Nacional Pro: professionals, projectes i processos al Museu Nacional d'Art de Catalunya**», en el marc del màster en **Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic** (UAB-Museu Nacional)

Curs d'especialització d'**Estratègia digital en organitzacions culturals** (UOC-Museu Nacional)

Diploma de postgrau en **Humanitats i Salut. Cultura, reptes de salut i projectes d'Arts in Health** (UPF-Museu Nacional)

Col·laboració en el màster de **Direcció de projectes de conservació-restauració** (UB)

Diplomatura de postgrau en **Curadoria, Pràctiques Creatives i Espais Temporals** (UAB-Museu Nacional)

Curs Escola d'estiu **Art i Compromís. Educació artística i cultura de pau** (UAB-Museu Nacional)

Comunicació, Projectes digitals i Màrqueting

Comunicació

L'exposició sobre William Turner ha estat protagonista de la campanya de comunicació més important del 2022, tant per l'abast com pel nombre i la tipologia de mitjans que n'han fet difusió.

La campanya ha tingut dos objectius: posicionar el Museu en l'àmbit estatal i internacional com una institució capaç d'organitzar exposicions d'artistes de renom mundial, i aprofitar un artista mediàtic i popular per donar a conèixer, amb l'exposició *El batec de la natura*, artistes locals coetanis de Turner que també van centrar la seva obra en el gènere del paisatge.

Com cada any, la difusió dels projectes d'artistes contemporanis, emmarcats dins del segell "Artistes al Museu", ha permès seguir connectant amb públic tradicionalment no habitual, que, any rere any, es va fent seu el Museu com un lloc on trobar propostes que revisen la col·lecció des de la contemporaneïtat.

Gràcies als esforços comunicatius del Museu, s'ha aconseguit que milers de visitants hagin descobert la col·lecció i el programa d'exposicions temporals

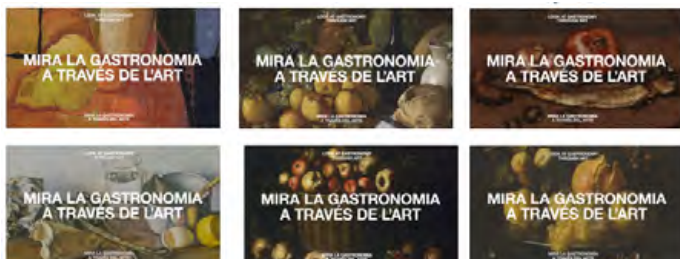
CAMPANYES CORPORATIVES

Mira a través de l'art

Campanya de comunicació per desmuntar la idea que el Museu és una cosa llunyana i exclusiva de persones expertes en art i per difondre'n la variada programació a partir de tres propostes diferents. Aquestes han permès llançar missatges que han pivotat sobre la idea que les obres d'art serveixen per admirar la bellesa i emocionar-nos, però també per interrogar-nos i qüestionar-nos els temes d'actualitat.

■ **Mira la gastronomia a través de l'art**

Campanya que ha posat en relleu imatges de caràcter gastronòmic de la col·lecció en relació amb els salons Alimentària – Hostelco, celebrats a Fira de Barcelona del 4 al 7 d'abril.

■ **Mira el món a través de l'art**

Campanya, en format vídeo, per presentar les exposicions temporals del 2023 i reforçar la idea que les mostres que organitza el Museu estan connectades amb temes d'actualitat d'interès social, la qual cosa converteix el Museu en espai crític i de debat sobre el passat, el present i el futur.

■ **Mira la natura a través de l'art**

Campanya de difusió de les exposicions temporals *Turner. La llum és color* i *El batec de la natura*, i obres de la col·lecció a partir del tema de l'observació de la natura, per atreure no només aficionats de l'art sinó també altres públics interessats en la natura i el medi ambient, en un moment com l'actual de crisi climàtica, i on la ciutadania té la necessitat de reconnectar amb la natura i l'entorn fora de les ciutats. En el marc d'aquesta acció, s'han envinilat 5 vagons del TRAM de l'1 de juliol al 31 d'agost.

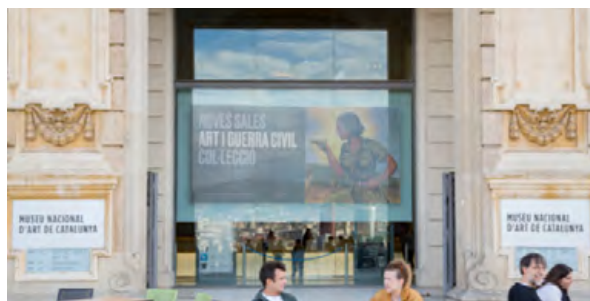

Branding i senyalística

Instal·lació permanent de dues lones venecianes a la façana del Museu amb el nom i una imatge de la col·lecció, en combinació amb les lones de les exposicions temporals.

Al vidre central de la façana s'ha instal·lat un vinil permanent per comunicar la col·lecció d'Art i Guerra Civil.

També s'ha actualitzat una part de la senyalització d'accés a les Terrasses-Mirador.

CAMPANYES D'EXPOSICIONS TEMPORALS I INTERVENCIONS A LES SALES

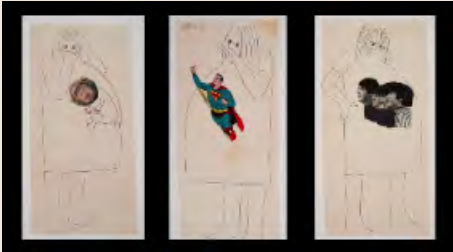
Donació Benet Rossell. Escriitures i trajectes

Redacció i disseny de la invitació, el programa de mà, les pantalles per al vestíbul i els plafons de senyalística.

Maternasis

Disseny de la identitat gràfica, la senyalística, el fullet i un vídeo curt per difondre el cicle de diàlegs entorn d'aquesta exposició en clau de gènere, que ha volgut arribar a nous públics en tractar qüestions com la violència obstètrica o el patriarcat.

S'ha realitzat una campanya de banners per a la difusió en mitjans de comunicació en línia.

Turner. La llum és color

Aquesta mostra ha protagonitzat una campanya de comunicació integral amb publicitat a mitjans de comunicació nacionals i internacionals, i accions de difusió exteriors molt ambicioses.

Sota el lema “¡Solo en Barcelona!”, aquesta mostra s’ha comunicat a través del circuit de pantalles digitals de les zones d’embarcament de les estacions d’AVE a Madrid i Saragossa. També s’han produït banderoles, s’han envinilat autobusos de la ciutat de Barcelona, s’ha fet difusió a través del canal de TMB, s’han enviat *emailings*, s’han distribuït 10.000 *flyers*, i s’han col·locat 1.000 cartells de gran format a les columnes de l’Ajuntament de Barcelona i 8.000 més en A3 a les botigues de carrers comercials dels barris de Barcelona.

A més, s’han creat materials propis per al Museu, com ara la senyalística interna, la invitació, el programa de mà, el fullet d’activitats i una signatura específica per als correus electrònics i els mòduls web, entre moltes accions de comunicació.

El batec de la natura

Feliu Elias i Mey Rahola

Redacció i disseny de la invitació, el programa de mà, les banderoles, els cartells, la senyalística i banners publicitaris.

També s'ha ideat una campanya combinada de noves exposicions amb la contractació de 26 anuncis a mitjans *offline* de premsa diària local, anuncis de plana sencera a les revistes culturals *Sàpiens* i *Descobrir Catalunya*, i difusió de la promoció per als usuaris del carnet de Biblioteques de Barcelona mitjançant el circuit de pantalles digitals.

Donació Ferran Garcia Sevilla. Tensions i revoltes

Redacció i disseny de la invitació, el programa de mà, les pantalles per al vestíbul i els plafons de senyalística.

ALTRES ACCIONS DE COMUNICACIÓ

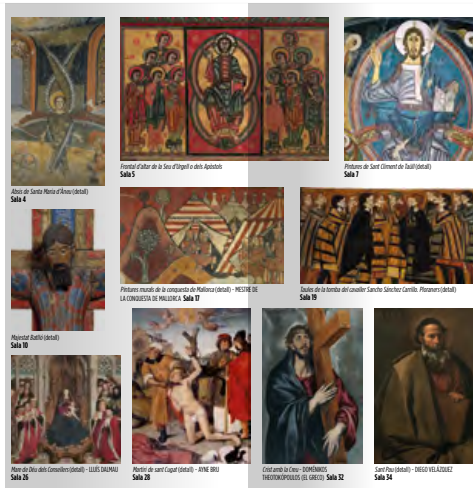
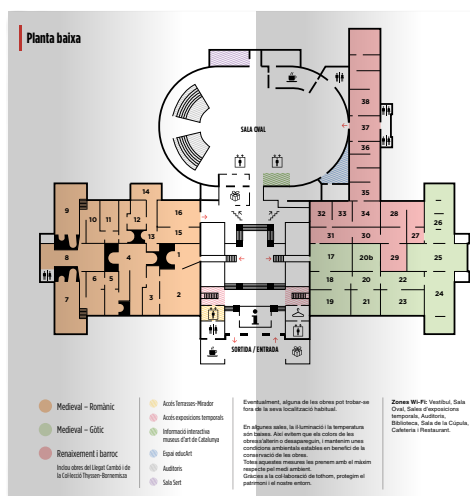
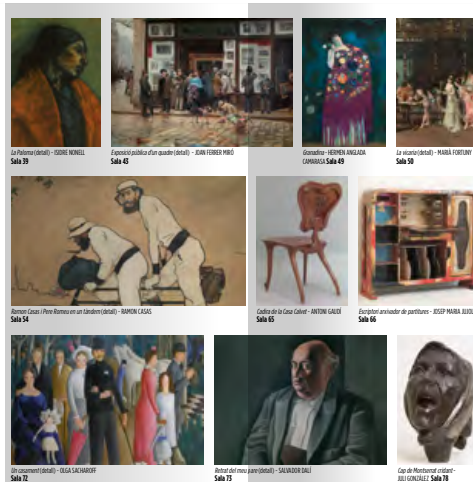
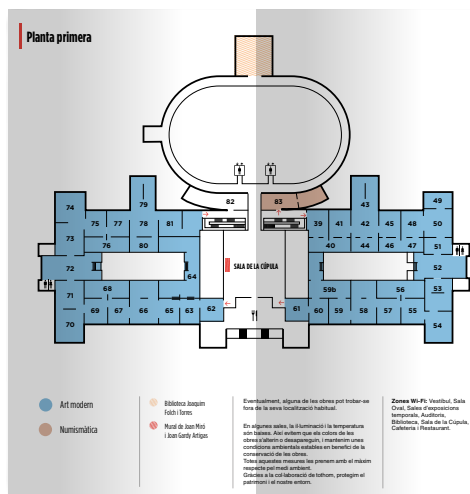
Plànol de visita

Com a conseqüència directa de l'augment de visitants, gràcies en bona part a la millora de la situació sanitària, el 2022 han augmentat considerablement les impressions dels plànols de visita del Museu en els quatre idiomes disponibles.

S'ha aprofitat per produir dues noves edicions del plànol i per dur a terme una actualització dels continguts.

En total s'han imprès:

- 17.000 unitats en català
- 32.000 unitats en castellà
- 61.000 unitats en anglès
- 9.500 unitats en francès

Nadala 2022

Aquest any s'ha estrenat una nova iniciativa per la qual es convidarà cada any una personalitat artística a escollir una obra d'art de la col·lecció per desitjar un bon any nou.

L'artista encarregada de la tria per a aquest 2022 ha estat Mari Chordà, que ha escollit l'obra *Jugadores de pilota* de Mey Rahola.

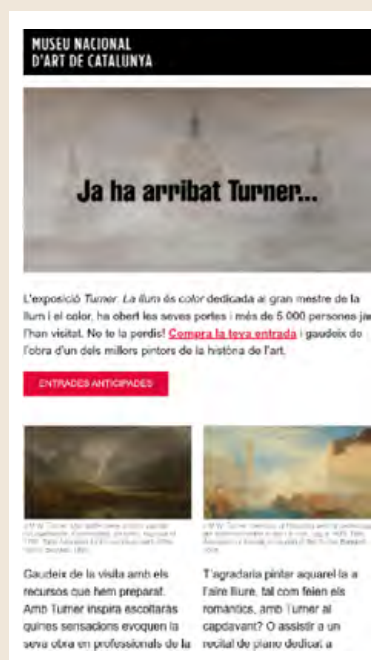

Emailing de màrqueting relacional

Durant el 2022 s'han enviat 25 *newsletters* per informar de les noves exposicions i de les activitats organitzades, així com dels recursos que té la ciutadania al seu abast per gaudir al màxim de la seva vista al Museu. Això representa gairebé el doble de comunicacions que l'any anterior. A més, per treballar per una comunicació més efectiva, alguns dels enviaments han estat segmentats per interessos segons els tipus de públics (docents, famílies, numismàtica, etc.).

Les trameses s'han fet en tres idiomes:

- **Català:** 11.064 usuaris
- **Castellà:** 791 usuaris
- **Anglès:** 680 usuaris

Projectes digitals

Les activitats en línia i els recursos digitals s'han ampliat significativament. Els mitjans digitals es consoliden com una nova manera de vinculació i interacció amb els usuaris i els visitants.

S'han realitzat 148 títols de recursos audiovisuals i 17 activitats en línia, que han representat 539 participants, 3.394 visualitzacions a través del canal de YouTube i 3.160 hores de continguts.

Dades del web, el blog i les xarxes socials el 31 de desembre de 2022

	WEB	BLOG
	Visites	Lectures
	1.468.315	70.356

Xarxes socials i aplicacions	Seguidors / usuaris / interaccions	Increment respecte al 2021
Facebook	94.164	+2.679
Twitter	64.026	+1.875
Instagram	57.947	+5.175
YouTube	1.823	+4358
LinkedIn	11.094	+4.540
Google Art Project	309.553	-36.077
Second Canvas	8.989	+4.468
CloudGuide	49.014	+9.468

S'han enviat 12 butlletins electrònics per informar de la programació al llarg del 2022: 11.570 trameses en català, 808 en castellà i 693 en anglès.

La nova estratègia d'e-mail marketing ha permès fer comunicacions més personalitzades, guanyar eficàcia i obtenir més coneixements sobre el comportament de l'usuari.

Màrqueting

Nou model estratègic de gestió de la base de dades

Dins el Projecte de màrqueting relacional i digital iniciat l'any 2021, s'ha elaborat un Pla estratègic de gestió de dades orientat a la captació, identificació i vinculació dels públics.

Les primeres accions han estat:

- Canviar la plataforma tecnològica per millorar la gestió de les dades, l'enviament de comunicacions digitals i la visualització dels resultats obtinguts.
- Millorar l'operativa de les accions d'e-mail marketing per guanyar eficiència.
- Activar campanyes basades en una estratègia d'optimització segons el comportament de l'usuari.
- Personalitzar els continguts mitjançant la segmentació per perfil i interessos.
- Implantar un model d'anàlisi de les dades amb una nova definició d'indicadors orientats a l'optimització de resultats.
- Automatitzar i integrar els processos relacionats amb l'eina de *ticketing* i les enquestes d'activitats.

Aquest any, amb la nova plataforma, s'han llançat 91 campanyes amb un volum de 292.945 trameses electròniques, amb una mitjana d'obertura del 28 %. La visualització dels resultats permet establir nous fluxos de comunicacions directes que ofereixin més valor a l'experiència de l'usuari.

Un exemple d'això és la campanya de Nadal, adreçada al públic familiar, que s'ha treballat sota aquest nou model estratègic de comunicacions que parteix d'una bona comprensió de la base de dades.

Articket BCN, el passaport d'art més creatiu gràcies als il·lustradors locals

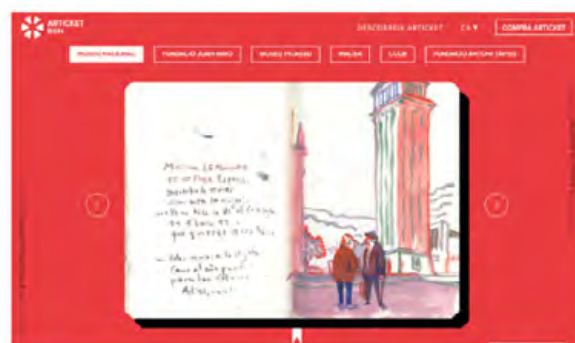
Tot i que s'ha treballat per recuperar el posicionament i els resultats de vendes anteriors a la pandèmia amb accions orientades al mercat internacional, també s'ha mantingut l'estratègia de difusió i promoció per al públic local.

Seguint l'estratègia iniciada el Nadal del 2021, s'ha tornat a escollir un artista local per redissenyar el passaport amb l'objectiu de visibilitzar el talent de joves creadors locals i fomentar la descoberta dels museus de la ciutat.

L'escollit per a aquest 2022 ha estat l'il·lustrador Miguel Pang, que ha creat una coberta en què es pot veure un acolorit passeig de Gràcia amb personatges que representen els museus que integren Articket BCN.

A part dels mitjans propis, la campanya ha comptat amb la complicitat de la Universitat de Barcelona, la revista *Time Out*, Turisme de Barcelona, els microinfluencers que treballen habitualment amb Articket i el mateix Miguel Pang, que ha donat a conèixer Articket als mitjans internacionals amb els quals col·labora. S'han venut 2.190 passaports, que han tornat a posicionar-lo com uns dels productes turístics de referència per al turisme cultural a la ciutat de Barcelona.

El grup Articket BCN està format pels sis principals museus d'art de la ciutat: el MACBA, la Fundació Joan Miró, la Fundació Antoni Tàpies, el CCCB, el Museu Picasso i el Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Projecte de Miguel Pang per a Articket BCN

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

Entrades per a Turner ja disponibles!

J.M.W. Turner. *Llac Buttermere, amb el pont de Cromackwater, Cumberland, un sol fosc, exposat el 1798.*
Tab: Accepted by the nation as part of the Turner Bequest 1856.

El divendres dia 20 obrim al públic les dues noves exposicions temporals: [Turner. La llum Ăcs color](#) i [El batec de la natura. Dibuixos del s. XIX de la col lecci  del Museu Nacional](#).

Descobrir s com els artistes romàntics, amb Turner al capdavant, van quedar fascinats per la força imparable de la natura.

ENTRADES ANTICIPADES

Millora dels processos d'inscripció i compra en línia

El creixement exponencial del nombre d'activitats que necessiten reserva prèvia a través del web ha crescut exponencialment. Aquest canvi de model operatiu s'ha fet per tal de millorar el servei que s'ofereix a l'usuari i com a part de l'estratègia de captació i identificació de *leads* o interessats a rebre comunicacions futures de màrqueting relacional. Aix , les reserves als cursos i les activitats han aportat 5.877 usuaris identificats.

També s'ha incrementat fins al 30 % el nombre de visitants que compren les entrades per visitar la col lecci  o les exposicions temporals del Museu de manera anticipada a través del web. Aix , a més de cobrir els objectius mencionats anteriorment, és una eina fonamental per poder gestionar l'afluència de públic en moments de grans exposicions, com ha estat el cas de *Turner. La llum és color*, per a la qual les reserves en línia han arribat fins al 75 %.

Aquest any s'ha activat la venda d'entrades en tres nous idiomes: francès, alemany i italià.

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

Data de la venda: 00/11/21

Num. de reserva: 48920
Data de la visita: 13/11/21

Mora Artista	N� Tickets	Tarifa	Preu	Import
13/20 Entrada General	1	����	0,00	0,00

Accés
Mostra aquesta entrada al Museu d'Art de Catalunya. La seva funció permet reservar i descarregar el teu t cket.

APP gratuïta
Descarrega l'APP General d'Art de Catalunya i descarrega el teu t cket de visita.

Terrassa-estrad r
Tria el teu t cket de visita i descarrega el teu t cket de visita.

Borja
BORJA: per una compra m xima de 25 t ckets.

Espect  gastronomic
VISITACIÓ agra de cura, amb el menú de l'Espect  Gastronomic.

Una APP per t cket, t cket de visita, t cket de visita i t cket de visita.

Museu Nacional ha organitzat un concurs de dibuixos i pintures per a nens i nenes de 4 a 12 anys. Els guanyadors rebran un t cket de visita al Museu Nacional d'Art de Catalunya i un t cket de visita al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Museu Nacional d'Art de Catalunya

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

Ja ha arribat Turner...

L'exposició Turner. La llum és color dedicada al gran mestre de la pintura i el color, ha obert les seves portes i més de 5.000 persones ja l'han visitada. No te la perdais! [Clica a la foto i mira](#) i gaudeix de l'obra d'un dels m stres de la història de l'art.

Reserva anticipada

Quedem de la visita amb els recursos que hem preparat. Amb Turner m s que mai, aprofundim en la seva obra i en la seva història. Tria el teu t cket de visita i gaudeix de l'obra d'un dels m stres de la història de l'art.

Reserva anticipada

Descarrega el teu t cket de visita i gaudeix de l'obra d'un dels m stres de la història de l'art.

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

So Nit d'estiu al Museu Nacional

Posable, 9 de juliol de 20 a 1 h. PORTES OBERTES

Dissabte 9 de juliol, de 20 h a 1 h, celebrem la Nit d'estiu del Museu Nacional.

Vine i emociona't amb Turner i les noves exposicions: explora la col lecci  amb els comentaris a peu d'obra de l'art, finestra de la natura: gaudeix en família de les activitats autònoms i vine a ballar amb La Salseta del Poble Sec i la M nning Band del Taller de Música. L'entrada  s gratuïta, reserva la teva pla !

ENTRADA GRATUÏTA

[Comparteix!](#)

Enjoy a special menu for a Summer's Night

Special menu: at the G um Restaurant, matched with a selection of G um's wines and more. Your booking required. That evening, you will be able to sample a varied gastronomic offering in the G um Restaurant and on the Terrace Floor, with a selection of the city's top.

Mitjans de comunicació

Un dels temes que ha generat més interès informatiu ha estat la renovació, al mes de maig, de la Direcció del Museu Nacional

La presència del Museu als mitjans ha continuat creixent, especialment pel que fa al nombre d'impactes en mitjans digitals

Des de l'Oficina de Premsa s'ha treballat per mantenir una relació constant i fluida amb els mitjans de comunicació. Les exposicions temporals, la programació d'artistes al Museu i els diversos projectes que s'organitzen anualment al Museu Nacional han generat el volum més important de comunicacions. Tot i això, també s'han organitzat trobades amb els mitjans per presentar la programació del 2022, les noves adquisicions incorporades al Museu al llarg del 2021 per part del Departament de Cultura o el projecte Vesna en col·laboració amb artistes ucraïnesos.

La veu del Museu, com a agent destacat de la vida cultural i social del país, ha estat sovint requerida pels mitjans d'informació, especialment quan s'han produït situacions de crisi com la guerra a Ucraïna o qüestions tan sensibles com el canvi climàtic i la crisi mediambiental. En aquesta línia, el Museu ha donat sempre resposta a les diverses qüestions d'actualitat i ha respost de manera transparent als mitjans de comunicació.

Al llarg del 2022 s'han organitzat 10 trobades amb els mitjans per presentar i explicar la tasca que es desenvolupa des de la institució i els diversos projectes que s'impulsen. A més, s'han realitzat nombroses entrevistes, reportatges i visites, i, freqüentment, s'han enviat comunicacions per informar sobre l'actualitat del Museu.

Repercussió als mitjans:

- **7.574** informacions
- **1.543** reportatges i notícies a mitjans impresos
- **5.612** impactes als mitjans digitals
- **140** reportatges i notícies a la televisió
- **274** reportatges i notícies a la ràdio

S'han rebut
549.890
visitants

Els Públics

L'afluència general de públic i els ingressos per venda d'entrades han millorat notablement respecte de l'any anterior, i s'han acostat a valors pre pandèmics

Aquest any s'han pogut eliminar, progressivament, les limitacions derivades de la pandèmia de la covid-19, com ara els controls d'aforament, les limitacions per als grups o la reducció de serveis, i s'han pogut tornar a obrir al públic espais com les terrasses.

Un any més, el protagonisme l'ha tingut el públic local, tant de la ciutat de Barcelona com de la resta de Catalunya, tot i que durant l'estiu s'ha pogut sentir l'increment del públic nacional i estranger.

També destaca l'increment de visitants a les exposicions temporals, amb un èxit notable de públic especialment a les exposicions *Turner. La llum és color / El batec de la Natura. Dibuixos del segle XIX de la col·lecció del Museu Nacional, Donació Benet Rossell. Escripcions i trajecte i Maternasis*.

Accés general a l'edifici i a les sales del Museu

El 2022 s'han comptabilitzat 549.890 persones, de les quals 458.077 han visitat la col·lecció i 31.225 han visitat l'edifici. Aquesta segona xifra representa un clar descens en aquesta modalitat d'accés.

Aquest any s'ha pogut tornar a visitar el Museu tant de manera individual com en grup. El volum de visites en aquesta segona opció ha representat un 13 % del total de visitants, amb 3.835 grups i 189.073 persones, un valor similar al del 2019.

GRATUITATS

El Museu Nacional ha mantingut la política de gratuïtat per seguir adaptant-se a les necessitats dels diversos segments de públic, amb una especial sensibilitat per la vulnerabilitat i l'eliminació, tant com es pugui, de les limitacions econòmiques com a causa per no visitar el Museu.

Les entrades gratuïtes han cobert, principalment, les jornades ordinàries de portes obertes: jornades oficials, primers diumenges de mes i dissabtes a la tarda. Aquesta última continua sent la franja preferida per visitar el Museu, ja que la gratuïtat, compartida per altres institucions, és ben coneguda pel públic local. També s'ha mantingut el percentatge de visitants que han optat per visitar el Museu Nacional en les jornades gratuïtes del primer diumenge de mes. Les gratuïtats també inclouen les jornades especials o les entrades gratuïtes o reduïdes per a determinats col·lectius: menors de 16 anys, majors de 65 anys, persones amb discapacitat, ensenyants, grups d'estudiants amb reserva i per a convenis específics amb entitats socials.

PROCEDÈNCIA DELS VISITANTS

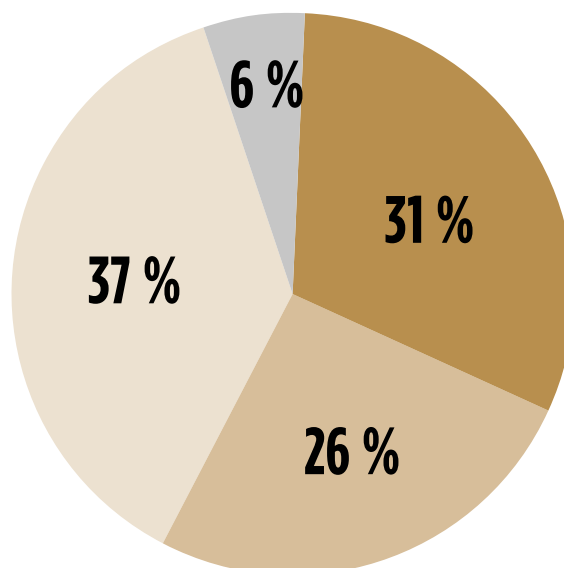
La millora de la situació derivada de la pandèmia de la covid-19 ha permès recuperar bona part del públic estranger, que, en un any, ha passat de representar el 17 % al 37 %. És un bon indicador, tot i que el 2022 encara no s'han pogut recuperar els valors del 2019. Els principals països d'origen del públic estranger han estat els Estats Units, França, el Regne Unit i Itàlia.

El gruix principal ha seguit vinculat al públic català, especialment interessat en les exposicions temporals que ha programat el Museu. S'ha comptabilitzat un 31 % de públic local procedent de la ciutat de Barcelona i un 26 % de visitants de la resta del territori català.

Enguany ha crescut lleugerament el percentatge de visitants provinents d'altres comunitats autònomes, que ha passat del 3 % al 6 %, amb persones vingudes, principalment, de la Comunitat de Madrid, la Comunitat Valenciana, Andalusia i el País Basc.

Aquest any, el percentatge de gratuïtat ha representat el 59 % d'entrades emeses, amb un augment vinculat a les jornades de portes obertes, que han aportat 189.073 visitants del total

L'assistència de públic durant les hores gratuïtes dels dissabtes a la tarda ha representat un 23 % del total de visitants

Informe complet amb les dades de públics

■ Barcelona ciutat ■ Resta de Catalunya ■ Estranger ■ Estat

Accessibilitat i inclusió

L'accessibilitat és part fonamental de l'estratègia i el pla d'acció del Museu, que aquest any ha seguit treballant intensament per garantir el ple dret al gaudi de la cultura per part de persones amb alguna discapacitat sensorial.

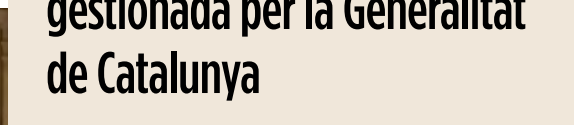
El Museu Nacional segueix avançant en el camí de l'accessibilitat i la inclusió amb noves mesures i propostes. Entre les accions del 2022, destaca la publicació de la *Guia de visita* en Lectura Fàcil o fàcil comprensió.

Accessibilitat

Instal·lació de l'encaminament podotàtil

El Servei de Museus ha avaluat, al llarg de l'any, el nivell d'accessibilitat de les zones d'us públic del Museu Nacional utilitzant l'eina d'autoavaluació MUSA, gestionada per la Generalitat de Catalunya

Maqueta tàctil de la seu del Museu Nacional i de la planta del vestíbul amb relleu.

Per facilitar la localització dels taulells d'atenció al públic i venda d'entrades per part de les persones amb problemes de visió s'ha instal·lat un encaminament podotàtil.

Amb aquesta acció, juntament amb la instal·lació, l'any 2021, de la maqueta tàctil de la seu del Museu Nacional i de la planta del vestíbul amb relleu, als 5 bucles magnètics instal·lats als taulells de recepció de visitants per millorar l'accés al Museu de les persones amb problemes auditius, a la maleta didàctica que inclou jocs i contingut en braille per fer accessible la història i l'arquitectura de l'edifici a persones invidents o amb baixa visió, i a les 21 taules sensorials que s'han instal·lat a les sales, s'ha completat l'estació d'accessibilitat finançada gràcies a INTERREG-POCTEFA/ARTIS 2014-2020, l'ajut europeu del programa Art per la Inclusió.

Bucles magnètics.

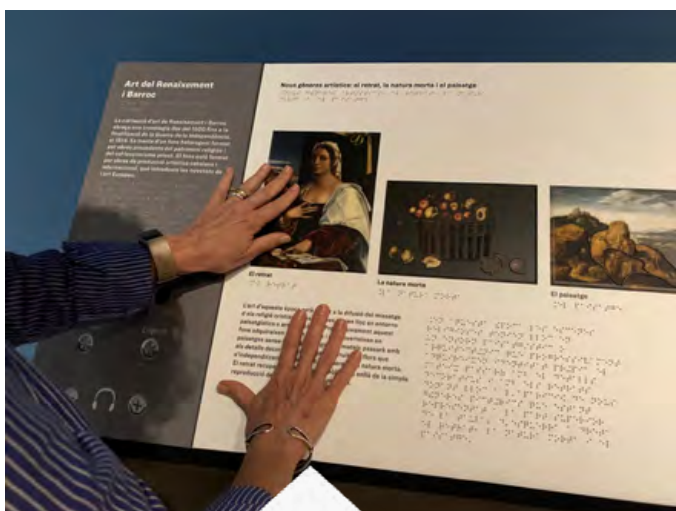
Materials de la maleta didàctica.

Taules tàctils per difondre la col·lecció

Com s'ha comentat anteriorment, s'han desenvolupat 21 taules tàctils, amb la col·laboració de l'empresa Tactile Studio i l'acompanyament d'un *focus group* amb persones cegues o amb baixa visió.

Aquest tipus de material, a través del tacte i d'elements sonors, permet a persones amb discapacitat visual comprendre obres seleccionades de les sales del Museu des d'un punt de vista estètic i formal.

Guia de visita amb criteris de Lectura Fàcil o fàcil comprensió

S'ha desenvolupat, amb la col·laboració de l'Associació de Lectura Fàcil, una guia que permet conèixer el Museu i preparar la visita a les seves col·leccions d'una manera visual i molt entenedora.

Disponible al web del Museu en català, castellà i anglès.

Guia de visita, Lectura Fàcil

Inclusió social

Apropa Cultura

1.220 usuaris i 12 grups han participat en el programa d'accessibilitat Apropa Cultura

Apropa Cultura és una xarxa inclusiva que uneix entitats culturals i socials per fer accessible la cultura a persones en situació de vulnerabilitat.

El Museu Nacional hi participa mitjançant diverses línies de treball:

- Facilitant l'accés a una programació especialitzada a un preu reduït.
- Participant anualment en el programa Educa amb l'Art, de formació per a educadors socials, aquest any, amb la sessió "Tornar l'ànima al cos" per a la descoberta de l'expressió personal i l'aprenentatge artístic.
- Amb les xerrades en línia "Diversitat, Cultura i Gent Gran", dedicades a les persones grans i les entitats culturals que formen part d'Apropa Cultura.
- Participant en projectes de llarga durada, com ara:

El Museu s'Apropa

Iniciativa per acostar l'art del Museu Nacional a residències de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya per millorar la situació emocional dels seus residents. A través de dues sessions, i a partir d'una selecció d'obres del Museu, s'han plantejat temes de conversa sobre els oficis i el treball, el temps d'oci i les aficions, amb l'objectiu de potenciar el pensament positiu i la imaginació dels participants.

Fundació Catalana Síndrome de Down i MagmaCultura

El Museu segueix col·laborant amb la Fundació Catalana Síndrome de Down (FCSD) per acollir estudiants en pràctiques del curs d'auxiliar de museus.

Video **Exit21 Reportatge sobre les pràctiques al MNAC** de Liceth Cedeño | 2022

Art, salut i benestar

Aquest any, des dels programes de Salut i Benestar, s'ha treballat per incentivar la participació de les persones grans en la vida cultural i reduir la percepció de solitud no volguda facilitant la socialització i la connexió, entre elles, a través de l'art i el patrimoni.

Els diversos projectes s'han dut a terme en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona, a través de l'Agència Catalana de Salut Pública de Barcelona i del Departament de Promoció de les Persones Grans, i alguns, com "El Museu més Gran" i "Els museus et visiten", també amb l'impuls de la taula de treball Museus i accessibilitat i del Servei de Museus de la Generalitat de Catalunya.

Art Gran

Projecte en què han participat sis museus i institucions culturals de la ciutat i que, finalment, després de quedar aturat a causa de la crisi sanitària, s'ha pogut reprendre.

Amb l'objectiu de treballar per a l'envelliment actiu, s'ha utilitzat el concepte *Five ways to wellbeing* —desenvolupat per la New Economics Foundation com a resultat de la comissió

Foresight Project on Mental Capital and Wellbeing del govern britànic l'any 2008—, que identifica un conjunt d'accions que promouen el benestar i la salut de les persones, com ara connectar, estar actiu, prendre consciència, seguir aprenent i donar.

S'ha treballat durant dos mesos amb dotze dones de més de 65 anys, amb les quals s'ha aconseguit crear una xarxa de complicitats i interessos comuns per facilitar la sensació de pertinença a un grup on poder compartir circumstàncies vitals.

Article al blog [Cinc maneres d'aconseguir el benestar: crònica gràfica de dos mesos juntes](#)

El Museu més Gran

Projecte en què han participat 15 museus de la ciutat, adreçat a persones grans de casals i espais municipals per assegurar el gaudi d'aquest col·lectiu als museus, satisfer l'interès en la creació artística i incentivar la socialització entre els participants des de la cultura.

Quatre sessions de dues hores on s'han utilitzat imatges i fotografies de les diverses institucions i que han culminat amb la creació d'una obra col·lectiva a partir de la fotografia. Aquesta es presentarà al Museu Nacional l'any 2023.

Els Museus t'esperen

Proposta impulsada per la xarxa VinclesBCN de l'Ajuntament de Barcelona per a usuaris de casals i gent gran que viu sola.

Un cicle d'activitats a diversos museus que ha convertit els equipaments participants en espais de coneixement i socialització. S'han programat 16 visites virtuals i 19 de presencials, amb l'objectiu d'aconseguir reduir la sensació de solitud dels participants.

Respirar quadres

El projecte, més enllà de la covid-19, ha seguit portant l'art del Museu a residències municipals de Barcelona per millorar la situació emocional dels seus residents i els seus nivells de benestar.

Cinc càpsules de vídeo, ubicades a la web del Museu i accessibles per a tothom, sobre cinc obres de la col·lecció que conviden les persones interessades a donar-se un temps per prendre consciència i obrir els sentits a través de la respiració, la mirada atenta i l'acompanyament de Gemma Reguant, professora de respiració, veu i expressió oral.

Article al blog **Respirar quadres amb Gemma Reguant Fosas**

RecuperArt-19

Programa impulsat per l'ICS en col·laboració amb el Departament de Cultura que, des del 2020, proposa els museus com a entorns de reflexió i millora del benestar emocional del col·lectiu sanitari.

Aquest any hi ha participat 7.212 persones.

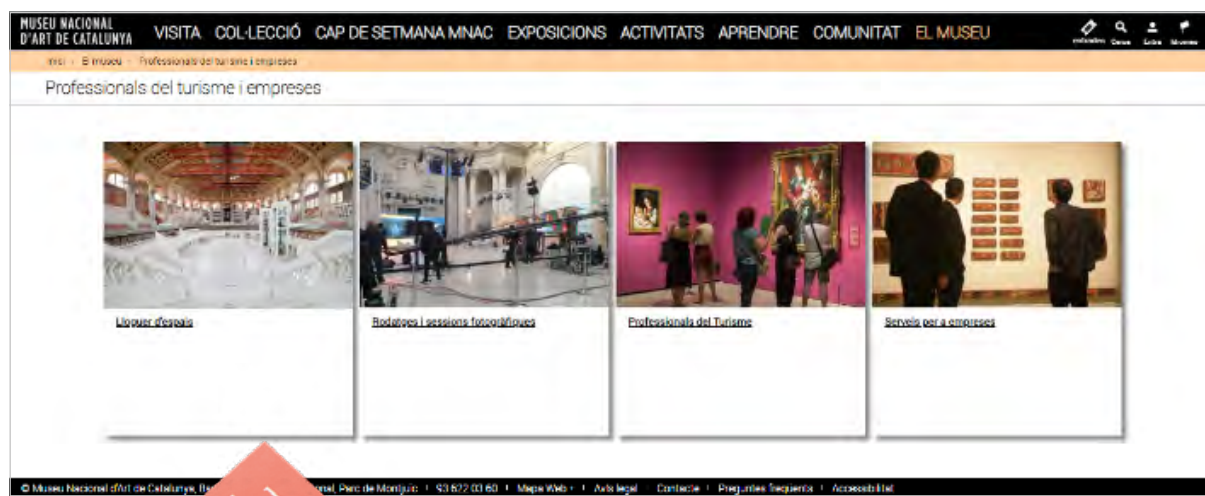
Gestió d'espais

Àrea de Desenvolupament Estratègic de Negoci

S'ha seguit treballant en la definició de l'Àrea, creada l'any 2021, com a responsable del vincle amb els majoristes i les plataformes de venda en línia, de la promoció corporativa i turística, de la gestió de la concessió de les botigues i de l'organització d'esdeveniments.

Per tal de reordenar la informació disponible al web, s'ha creat una pàgina dedicada a professionals del turisme i empreses, des d'on s'han renovat els apartats de Lloguer d'espais, Rodatges i sessions fotogràfiques, Professionals del turisme i Serveis per a empreses.

Nova guia del Museu Nacional

Entre els nous productes corporatius destaca la publicació, el desembre del 2021, de la nova guia del Museu. Durant aquest primer any, se n'han venut 538 unitats en anglès, 333 en castellà, 234 en francès i 222 en català.

Promoció corporativa i turisme cultural

L'any 2022 s'ha tancat amb xifres molt bones que gairebé dupliquen les de l'any anterior.

A més, destaca el nou acord amb KUONI per portar creueristes i visitants al Museu Nacional, sobretot en la modalitat de visita de l'edifici, que ha aportat un volum de 2.166 persones.

Plataforma	Persones 2021	Ingressos 2021	Persones 2022	Ingressos 2022
TIQETS	2.190	20.819,92 €	1.758	15.891,57 €
GYG	339	3.051,00 €	1.286	11.510,40 €
VIATOR	147	1.323,00 €	635	5.715,00 €
MUSEMENT	90	864,00 €	336	3.225,60 €
TUI	-	-	23	164,22 €
TURISME DE BARCELONA	85	675,00 €	191	1.602,00 €
KUONI	-	-	2.166	3.898,80 €
TOTAL	2.851	26.732,92 €	6.395	42.007,59 €

Participació en fires, accions de comercialització i formacions en línia

S'ha participat en nombroses fires, jornades, accions promocionals i *workshops* amb l'objectiu d'establir i aprofitar sinergies entre el sector públic i el privat, i de donar a conèixer l'oferta del Museu.

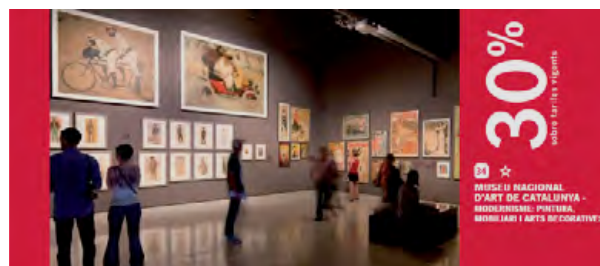
A més, la visualització i el posicionament del Museu Nacional s'han vist intensificats gràcies a participar-hi com a part de dues marques de prestigi com són l'Agència Catalana de Turisme i Turisme de Barcelona.

- Fira **Buy Catalunya**, organitzada per l'Agència Catalana de Turisme
- Fira **IMEX Frankfurt**, de la mà de Turisme de Barcelona
- Jornades **Economia circular i sostenibilitat, un nou model per a la reactivació del turisme**, organitzades per Barcelona Turisme
- Fòrum **TurisTIC** al CosmoCaixa i **Jornades Tècniques** de l'Agència Catalana de Turisme
- 2a convenció **Turespaña**, organitzada per Barcelona Turisme
- Jornades **Mercats emissors de turisme**, organitzades per l'Agència Catalana de Turisme
- Participació a **Blog Escapades BCN** de la Diputació de Barcelona
- Participació a la 2a edició del concurs fotogràfic **Make it rail** amb Elipsos
- *Workshop* **Catalunya Premium**, de la mà de l'Agència Catalana de Turisme

A més, s'han acollit i organitzat *fam trips*, viatges de familiarització per a turoperadors turístics, amb l'objectiu de donar a conèixer, des d'un enfocament comercial, l'oferta del Museu. Aquestes propostes s'han organitzat amb l'objectiu d'aconseguir incloure el Museu Nacional dins els catàlegs de turoperadors turístics per a segments prèmium i consignataris de creuers.

Participació del Museu en productes turístics i promocions

S'han establert descomptes en l'import de la visita al Museu Nacional per a usuaris de la Ruta modernista, Barcelona Card, Barcelona Card Express, Bus turístic i City Tour.

També s'han realitzat promocions adreçades al públic local, amb descomptes vinculats a socis d'entitats i associacions concretes, gràcies a la renovació dels convenis de col·laboració entre aquestes i el Museu.

Entitat prescriptora	Descripció de la promoció	Validesa	Retorn
Carnet Jove	Entrada gratuïta per visitar el Museu Nacional	Renovació: setembre 2021 -setembre 2022	2.551 participants
Club Vanguardia	20 % de descompte en l'entrada general del Museu (màxim dues entrades per targeta)	Fins a finals de 2022	46 participants
Club Súper 3	Entrada gratuïta per la visita-taller familiar "Mans a l'obra"	Dies 2, 4, 9 i 23 de gener, 13 i 27 de febrer de 2022	44 participants
RACC/Be65	Visita guiada a <i>Turner. La llum és color</i>	31 de maig de 2022	25 participants

I pel que fa a l'entorn més proper, des del Museu Nacional s'ha establert un conveni de col·laboració amb el Districte de Sants-Montjuïc per oferir a veïns i veïnes visites guiades gratuïtes a les col·leccions, un 30 % de descompte en activitats de pagament que requereixin inscripció prèvia, i la possibilitat d'utilitzar espais del Palau Nacional per part de grups, associacions i centres educatius dels barris circumdants o del Consell del Parc de Montjuïc.

Dins l'àmbit de la promoció turística, s'han realitzat 37 visites comercials, s'han iniciat negociacions amb 6 possibles nous intermediaris i majoristes, s'han renovat 4 acords comercials preexistents que han seguit funcionant i s'ha mantingut l'afiliació com a membres dels principals organismes del sector turístic: Cultura i Lleure (Turisme de Barcelona), Barcelona Premium (Turisme de Barcelona), Art i Cultura (Agència Catalana de Turisme), Catalunya Premium (Agència Catalana de Turisme), Barcelona Convention Bureau (Turisme de Barcelona) i Catalunya Convention Bureau (Catalunya Convention Bureau).

Pel que fa a la promoció corporativa, un total de 16 empreses han contractat l'oferta que integra cultura i gastronomia amb una visita al Museu i un dinar al restaurant Òleum, i 38 més s'hi han interessat.

Serveis al visitant

Des de l'Àrea de Negoci es duu a terme la interlocució amb les empreses operadores dels serveis de restauració i les botigues del Museu, Singularis i Laie, respectivament.

Botiga

S'ha mantingut la venda d'objectes i publicacions vinculats a les col·leccions del Museu, i s'han creat nous productes vinculats a exposicions temporals, com ara les dedicades a Turner i Mey Rahola, i també als fons del Museu.

Pel que fa a les publicacions que edita el Museu, s'ha començat a sistematitzar la distribució de publicacions pròpies a partir de la firma d'acords comercials amb llibreters per poder distribuir-les i expandir, així, els canals de venda més enllà de la concessió amb Laie. Aquesta nova via ha generat 17.815,09 €

Entre les publicacions més venudes destaquen *Gothic Art in the MNAC collections*, *Mey Rahola*, *Annibale Carracci*, *Els frescos de la capella Herrera*, *Feliu Elias* i *Modernism in MNAC collections*.

A més, també en relació amb les publicacions, s'han reactivat les reunions amb Grup Editorial, grup de treball format pels departaments de publicacions dels principals museus i centres culturals de la ciutat per incentivar promocions conjuntes, participar en fires i idear campanyes de difusió de manera col·laborativa. Aquest any, per exemple, s'ha assistit conjuntament a la Fira ArtsLibris i s'ha publicat un article al diari digital *Núvol*.

La venda de llibres i objectes ha generat 844.514,25 € (import sense IVA). Això ha representat un 123 % més que l'any anterior, gràcies a la millora del context sanitari

Gràcies a la recuperació en l'afluència de públic i a l'eliminació de les mesures restrictives, els espais gastronòmics del Museu han ingressat 2.713.522,68 € (import sense IVA)

Espais gastronòmics

Aquest any s'ha anat normalitzant l'activitat dels tres espais gastronòmics del Museu: el Cafè, la Terrassa Fresc i el Restaurant Òleum.

Una part important dels ingressos derivats d'aquests espais es vincula als esdeveniments. Per això, tot i que enguany s'ha recuperat bona part de l'activitat, l'entrada de la variant òmicron encara ha provocat l'anul·lació d'algunes celebracions, la qual cosa ha repercutit en una davallada dels ingressos.

En un treball conjunt amb l'empresa concessionària Singularis, s'ha seguit amb la difusió de continguts de qualitat a través del perfil d'Instagram [Òleum Restaurant Barcelona](#). A més, aquest any s'ha incorporat la figura d'una *community manager* per elaborar i monitorar les publicacions.

El 23 de novembre s'ha celebrat al Museu la Nit d'Art i Gastronomia, organitzada per l'empresa concessionària Singularis, per al sector dels esdeveniments.

A més, els espais gastronòmics del Museu han participat en la programació regular mitjançant propostes especials vinculades al calendari. Durant les nits de portes obertes s'ha proposat una oferta gastronòmica especial, s'han ofert descomptes als assistents de cursos i seminaris, durant l'exposició *Turner. La llum és color* s'han incorporat a la carta postres exclusives dedicades al pintor i s'ha dissenyat un menú infantil amb motiu de les activitats familiars de Nadal.

Lloguer d'espais i producció d'esdeveniments

Aquest any, el Museu Nacional ha acollit 56 esdeveniments, tant d'empreses privades com d'actes institucionals, que han comptat amb més de 20.000 convidats.

La visibilitat del Museu a les xarxes socials vinculades a les gales i a la promoció internacional que se'n deriva posiciona el Palau Nacional com un dels llocs més representatius de la ciutat de Barcelona per dur a terme esdeveniments de gran format.

La Sala Oval és l'espai que ha acollit la major part dels actes.

**El lloguer d'espais
ha representat per al
Museu 620.286 €**

**Aquest any s'ha
aconseguit un
nivell de reserves
d'espais similar a
anys anteriors a
la crisi sanitària**

20è Premi català de l'any d'El Periódico a John Hoffman

Gala People in Red

Premis Planeta 2022

Sopar inaugural de Fira de Barcelona amb motiu del MWC 2022

XV Premis Gaudí

XV Premis Gaudí

Organització i RSC

Organització

Renovació de Pepe Serra en la Direcció del Museu Nacional

El Patronat, després de valorar molt positivament la tasca desenvolupada per Pepe Serra al capdavant de la institució, ha decidit renovar la Direcció del Museu per a cinc anys més.

Es vol, així, donar continuïtat a la seva labor en qüestions de posicionament social i cultural, la qual ha suposat un increment important en el nombre de visitants, que ha passat dels 400.000 del 2012 als 900.000 del 2019.

Durant aquests anys, el Museu ha programat més de 70 projectes expositius, s'han renovat les sales d'Art Modern i del Renaixement i Barroc, s'ha creat una col·lecció d'Art de Postguerra i Segones Avantguardes, i s'ha col·laborat amb molts altres espais museístics, entitats artístiques i centres educatius, científics i socials, a més d'incentivar el creixement constant de la col·lecció. Així mateix, el Patronat també ha destacat el paper rellevant del Museu Nacional al capdavant de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya, integrat actualment per 22 museus.

Projecció del nou Museu dins el Pla d'Actuació del parc de Montjuïc 2019-2029

El Patronat del Museu —integrat per la Generalitat de Catalunya, el Ministeri de Cultura i Esport, l'Ajuntament de Barcelona i diverses personalitats en representació de la societat civil— ha acordat per unanimitat iniciar el projecte d'ampliació del Museu Nacional. S'ha acordat, per tant, començar la tramitació del concurs del projecte d'ampliació i dels serveis de redacció dels projectes bàsic i executiu, així com dotar el Museu dels mecanismes necessaris per fer possible aquesta actuació, tant en els aspectes tècnics com en les qüestions conceptuals.

El calendari sobre el qual s'està treballant preveu desenvolupar els plans de viabilitat i museografia, i els projectes arquitectònics durant l'any 2023, per tal de poder afrontar el concurs públic del projecte definitiu entre finals del 2023 i principis del 2024. El Pla Estratègic del Museu recull la voluntat de finalitzar les obres l'any 2029, moment en què se celebrarà el centenari de l'Exposició Internacional, la urbanització de Montjuïc i la construcció del Palau Nacional, seu actual del Museu Nacional.

L'ampliació del Museu, que permetrà estendre's fins al Pavelló Victòria Eugènia, suposarà una transformació important que permetrà un replantejament global dels seus espais, dels relats i de la seva capacitat d'atracció.

Montjuïc, la muntanya incompresa. El passat, present i futur de Montjuïc, a debat

15 de març, 7 d'abril i 17 de maig

Cicle de tres taules rodones, moderades per l'escriptor i cronista Xavier Theros, en què s'ha pogut debatre i reflexionar sobre Montjuïc, la seva història, els seus processos de transformació i el seu futur.

El director del Museu Nacional, Pepe Serra, ha participat en la taula rodona "Viure a Montjuïc, avui i demà", sobre les propostes de futur per promocionar-ne l'ús ciutadà.

Projecte Engagement

Prova pilot de nous formats tecnològics per a la millora de l'experiència de l'usuari i el canvi en els processos d'organització de museus i centres culturals. Aquest projecte vol ser la clau per convertir els museus en centres de gran activitat, amb capacitat per renovar-se, actualitzar-se i adaptar-se ràpidament als canvis socials i tecnològics, i poder acomplir satisfactòriament la seva funció social. Aquest nou plantejament suposa una nova mirada i un canvi d'hàbits amb conseqüències importants sobre la forma d'organització i l'economia de les seves activitats.

Sis equipaments, entre ells el Museu Nacional, han participat en aquest projecte, que proposa un canvi de paradigma en la forma com els espais culturals es relacionen amb els seus públics, singularitzant i personalitzant l'experiència del visitant a través de la multiplicació de relats i el desbordament dels límits espacials i temporals de l'equipament per ajustar-se al seu perfil i els seus interessos.

Des del Museu s'ha proposat una nova visió de la col·lecció d'Art Romànic a través de quatre recorreguts presencials diferents, una visita virtual i recursos multimèdia complementaris per adaptar-se a les preferències del visitant i generar, així, un veritable *engagement* capaç de crear un vincle circular de relació, interacció i compromís.

Les dades recollides seran analitzades per fer possible la millora dels serveis oferts i dels processos interns de l'organització.

RSC Responsabilitat Social

Estat actual de la implantació de la metodologia RSC

El Museu Nacional organitza el Sistema de Gestió de Responsabilitat Social basat en la certificació IQNet SR10 des de l'any 2012, i, per tant, suma gairebé 10 anys de recorregut i experiència treballant sota postulats del codi ètic i posant a punt la metodologia que alinea els objectius de responsabilitat social corporativa (RSC), l'estratègia i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS).

En aquest temps, la gestió del Museu ha incorporat els criteris de **responsabilitat social**, de sostenibilitat i eficiència energètica en la gestió, i ha eixamplat la dimensió social i comunitària en termes d'accessibilitat i inclusió. S'ha treballat

en nous relats de la col·lecció sota la premissa de cultura per a tothom, s'han proposat nous programes educatius per compartir el coneixement i les experiències formatives i vitals, i, en definitiva i en paraules del director, el Museu s'ha erigit com a instrument de diàleg, de debat i de participació comunitària amb una clara funció educativa, social i de coneixement, siguin quines siguin les circumstàncies.

En la categoria dels valors ètics, el Museu ha elaborat un codi específic on es fixen els aspectes fonamentals de compromís i actuació, i s'ha treballat per impulsar aquests criteris com a part fonamental dels projectes i les activitats.

Redacció del codi ètic, política RS i procediments.
Formació del Comitè RS.
Primera auditoria i certificació IQNet SR10.

2009
Certificacions
ambientals
i referents de
medi ambient

Plantejament inicial per obtenir
la certificació IQNet SR10 d'AENOR.
Posada a punt de la metodologia.

2012

2013

Consell social:
- Quatre taules de treball.
- Aprovació del document **Estratègia 2017**.

Increment de la rendibilitat social del
Museu per esdevenir un museu
dinàmic i obert a tothom, on la visita
sigui una experiència de qualitat.

Assolir l'accessibilitat universal.
Impuls de la Responsabilitat Social
Corporativa (RSC): nomenament del
Coordinador d'RSC.

Identificació dels
grups
d'interès.
Posada en marxa de
polítiques socials.
Indicadors, diàlegs.
Treball intern
d'implantació de
la metodologia RS.

2014

2015

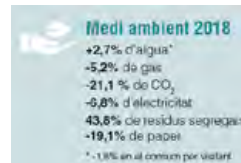
Avaluació i prioritització dels grups d'interès.

Nou organigrama:
creació de la
coordinació d'RS.
Memòria RS
normalitzada. GRI4.
Diàlegs i
Materialitats.

2016

2017

Consolidació de les
polítiques ambientals i
de sostenibilitat.
Elaboració del nou Pla
Estratègic (més social).

2018

2019

Presentació del
Pla Estratègic 2019-2022/2029.
Nou organigrama.
Pla d'Accessibilitat.

Covid-19.
Pla de contingència.
Teletreball.

2020

2021

Alineació dels objectius RS, el Pla Estratègic i
els ODS de l'Agenda 2030.
Pla d'igualtat.
Nomenament de la referent d'accessibilitat.

2022

Consolidació del sistema d'RS.
El nou Museu (Fira).
Creació del canal de denúncies (UE).
Afrontar l'interinatge.
Mapa d'aliances.
Valor Social Integrat dels Museus.
Observatori Social dels Museus.
Projectes comunitaris.

Diàlegs amb els grups d'interès i indicadors estratègics en matèria de responsabilitat social

El Museu identifica i actualitza els grups d'interès que es poden veure afectats pels impactes causats per les activitats i decisions de l'organització, i interactua, mitjançant enquestes, *focus group*, entrevistes o altres formats, amb la finalitat de generar diàlegs per identificar materialitats, accions en clau RS que el Museu ha de dur a terme per satisfer necessitats i expectatives dels diversos grups d'interès.

A finals del 2022 s'ha començat a dibuixar un mapa d'aliances a partir de la presentació dels principals projectes del Museu per als propers anys.

Grup d'interès: Proveïdors

Indicador associat	Càlcul	Aclariments	2022	2021
Proveïdors de proximitat	Nombre d'empreses catalanes*100/total d'empreses contractades	Un dels compromisos inclosos a la política de compra responsable és la compra local o de proximitat	83 %	75 %
Contractació a centres especials de treball (CET)	Import de compra a CET's*100/total volum compra (import indicat pel Departament de Cultura)	El Departament de Cultura assigna anualment la despesa social del Museu	96 %	86 %
Termini de pagament de factures a proveïdors	Termini mitjà del pagament de factures a partir del dia de registre (30 dies)	Compromís de pagament a 30 dies	< 30 dies	< 30 dies

Grup d'interès: Usuaris/es

Indicador associat	Càlcul	Aclariments	2022	2021
Queixes	Nombre de queixes rebudes *100/número total de visitats	El Museu disposa de control i seguiment de les queixes rebudes	3 %	3 %
Temps de resolució de les queixes	Nombre de queixes amb resposta formal inferior a 20 dies laborables*100/nombre total de queixes rebudes	S'envia un primer acusament de rebut a totes les queixes de manera automàtica i una segona resposta formal. Compromís de 20 dies laborables	70 %	87 %
Entrades socials	Nombre d'entrades gratuïtes o amb descomptes*100/número total de visitants	El Museu compta amb múltiples opcions d'entrada gratuïta o amb descompte orientades a afavorir l'accés a la cultura	87 %	75 %
Accessibilitat d'usuaris vulnerables o amb barreres físiques, sensorials i/o intel·lectuals	Nombre d'entrades de persones amb necessitats especials*100/total de visitants	Entrades provinents de la plataforma Apropa Cultura (grups vulnerables)	0,36 %	0,32 %
Accessibilitat de les col·leccions	Nombre de peces de la col·lecció accessibles a través del web	Fons digital del Museu	31.183	30.777

Grup d'interès: Equip del Museu

Indicador associat	Càlcul	Aclariments	2022	2021
Bretxa salarial de gènere	Retribució bruta mitjana homes - retribució bruta mitjana dones*100/retribució bruta mitjana homes	S'inclou el resultat del Diagnòstic d'igualtat elaborat el 2021	-	9 %
Igualtat de gènere en plantilla	Nombre de dones en plantilla*100/total de la plantilla	-	73 %	72 %
Igualtat de gènere caps d'àrea	Nombre de dones caps d'àrea*100/nombre total caps d'àrea	-	50 %	67 %
Igualtat de gènere caps de departament	Nombre de dones caps de departament*100/nombre total caps de departament	-	61 %	75 %
Inserció de col·lectius amb necessitats especials	Nombre de persones contractades amb necessitats especials*100/total de la plantilla	El requisit legal és del 2 % (1 per cada 50 persones)	2,30 %	2,30 %
Dret a la intimitat	Nombre total de denúncies procedents per assetjament sexual*100/total de la plantilla	El Museu disposa d'un protocol d'assetjament aprovat i difós al personal	0 %	0 %
Afectació litotròfia semicircular	Nombre d'afectats per litotròfia semicircular*100/total de la plantilla	El Museu està aplicant els protocols i tota la recerca possible per resoldre aquest trastorn lleu	7 %	6 %
Inversió en formació	Nombre d'hores formatives anuals/total de la plantilla	El Museu estableix anualment un pla de formació on se sol·liciten les necessitats formatives als diversos responsables	21,3 %	30 %
Formació	Nombre de persones que han rebut formació*100/total de la plantilla	-	73 %	100 %
Estabilitat laboral	Nombre de professionals amb contracte laboral indefinit*100/total de la plantilla	Per tal de permetre aquesta estabilització d'ocupació temporal, el Museu ha aprovat, en la reunió del Patronat del 26 de maig de 2022, iniciar un Procés extraordinari d'estabilització i consolidació per a la selecció, mitjançant una convocatòria pública de contractació laboral fixa, de les places de personal laboral al servei del Consorci Museu Nacional d'Art de Catalunya, d'acord amb el previst per la Llei 20/2021, de 28 de desembre, de mesures urgents per a la reducció de la temporalitat en l'ocupació pública, que s'ha publicat al DOGC núm. 8679, de 31 de maig de 2022	51 %	68 %
Absentisme	Nombre d'hores d'absentisme*100/nombre total hores laborables	-	6,30 %	1,30 %
Estudiants en pràctiques	Nombre anual d'estudiants en pràctiques	S'està revisant la política d'estudiants en pràctiques per oferir places amb més capacitat formativa	18	33

Grup d'interès: Comunitat

Indicador associat	Càlcul	Aclariments	2022	2021
Grau de satisfacció dels programes educatius	NPS = (% que han puntuat 9 i 10) - (% que han puntuat <= 6)	-	83 %	

Grup d'interès: Mitjans de comunicació

Indicador associat	Càlcul	Aclariments	2022	2021
Reputació	Nombre d'impactes positius als mitjans de comunicació*100/nombre total d'impactes	-	97 %	100 %

Grau de consecució del programa d'objectius de responsabilitat social 2020-2022

Si bé dels disset objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 només el número 4 fa referència a l'educació/cultura, els diversos projectes del Museu apunten directament també a molts altres ODS.

Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.

OBJECTIU 1 Assolir la transformació social del Museu

Renovar els programes públics d'acord amb l'Estratègia i Pla d'Acció 2019-2022.

Renovar el programa educatiu d'acord amb l'Estratègia i Pla d'Acció 2019-2022.

Potenciar la col·laboració amb entitats i col·lectius, especialment del Districte.

- Nomenament del nou cap d'Acció comunitària, Programes públics i Comunicació. S'ha potenciat el Departament de Programes públics.
- Nomenament de la nova cap d'Educació. S'ha repensat el programa d'educació.
- Creació de L'Obrador, programa referent de projectes comunitaris.
- Creació del diploma de postgrau Humanitats i Salut: Cultura, reptes de salut i projectes d'Arts & Health.

OBJECTIU 2 Adequar el Museu a les exigències d'accessibilitat inclusiva d'acord amb la dimensió social de l'Estratègia i Pla d'Acció 2019-2022

Desenvolupament del programa ARTIS-INTERREG: Reducció de barreres sensorials: invidents.

Desenvolupament del programa ARTIS-INTERREG: Reducció de barreres sensorials: sordesa.

Reducció de les barreres digitals al web del Museu (segons el pla d'accessibilitat i per la llei catalana i espanyola)

- Instal·lació de bucles magnètics per a persones amb baixa audició als diversos taulells d'acollida.
- Instal·lació de la maqueta tàctil del Palau Nacional al vestíbul del Museu.
- Instal·lació d'encaminadors podotàctils per a persones cegues des de l'entrada del Museu fins a la maqueta tàctil.
- Creació de la maleta didàctica per a l'activitat inclusiva "Descobrir el Palau Nacional".
- Producció i instal·lació de vint-i-una taules tàctils a les sales del Museu.
- Ampliació de la col·lecció en línia.

OBJECTIU 3 Augmentar la segregació dels residus fins al 55 % del total produït (programat a quatre anys 2018-2022)

- Els residus segregats el 2022 han suposat el 44,7 % del total.

OBJECTIU 4 Reduir el consum d'aigua en un 5 % i no incrementar el consum d'energia

Indicadors més rellevants del 2022 (en relació amb el 2021):

- **Consum d'electricitat: -2,54 %**
- **Consum de gas: -30,61 %.** El 2022 s'ha canviat una de les tres calderes atmosfèriques per una de condensació, amb un rendiment energètic un 30 % superior.
- **Consum d'energia** (comptant els dos indicadors anteriors): **-11,68 %**
- **Consum d'aigua: +29,74 %** S'han instal·lat sistemes d'humectació adiabàtica amb un consum elèctric molt inferior, però un elevat consum d'aigua. S'està estudiant com reutilitzar aquesta aigua de rebuig.
- **Emissions: -185 tones de CO₂.**

OBJECTIU 5 Adoptar mesures per afrontar la transformació significativa de l'organització i desenvolupar-ne al màxim el potencial

Pla de contingència del Museu Nacional com a resposta a la pandèmia de la covid-19.

Aplicar mesures correctores definides per l'estudi de riscos psicosocials:

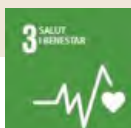
- Foment del treball per projectes (projectes estratègics definits per la Direcció – Top 30 Estratègia 2019-2022). Avaluació dels projectes.
- Elaboració de procediments de treball per millorar els processos interns.

Elaborar un pla d'igualtat.

Avançar en el pla de comunicació interna: Projecte SIC: sistema d'informació i calendari.

Projecte de dades obertes i transparència.

Adhesió al Compromís per la Sostenibilitat Turística Barcelona Biosphere.

Aquest any s'ha normalitzat la fórmula que combina el teletreball i el treball presencial en funció de les necessitats de les diverses àrees

S'ha iniciat un procés extraordinari d'estabilització i consolidació de la plantilla

El 73 % de la plantilla ha rebut formació. La despesa mitjana s'ha incrementat fins als 105,88 €, amb unes 21,3 hores d'activitats formatives per persona

La despesa social del Museu Nacional d'Art de Catalunya el 2022 ha estat de 40.172.72 €

Seguiment de les accions, els objectius i les línies de treball del 2022

- **Compra responsable:** s'ha tancat el protocol intern i la implantació del programa ECOORDINA pel compliment de la Coordinació d'Activitats Empresariales (CAE) i l'homologació de proveïdors majors. La proposta és procedir per etapes al llarg del 2022-2023 fins a la total implantació. Algunes de les clàusules socials que exigeix el Museu per a la contractació són: pla de formació continuada; mesures de foment d'ocupació; pla de conciliació per al personal treballador; protocol per a la prevenció, detecció i resolució de situacions d'assetjament sexual; pla d'igualtat, i percentatge de treballadors amb discapacitat superior al mínim legal.
- **Projectes comunitaris:** impuls, per part del Museu, del programa L'Obrador.
- **Baròmetre social del Museu:** eina bàsica del Pla de Museus de Catalunya per donar a conèixer el valor públic dels museus catalans, mesurant i demostrant els beneficis que aporten a la societat. Participació en la taula de treball i la fase pilot per determinar els indicadors d'impacte social i avaluar-los.
- **Pla d'accessibilitat de la Generalitat de Catalunya:** participació en una comissió a la qual s'ha convidat al Museu Nacional com a institució referent d'accessibilitat per elaborar una primera diagnosi sobre l'estat dels equipaments culturals i sobre la demanda de diversos col·lectius en matèria d'accessibilitat. S'han elaborat línies estratègiques i primeres mesures d'actuació.
- **Turisme responsable:** el Museu assumeix els principis de la Carta Mundial del Turisme Sostenible +20 amb l'adopció de la Política de turisme responsable, mitjançant la qual compleix els requisits establerts en l'adhesió a la certificació Barcelona Biosphere.
- **Queixes, reclamacions i consultes:** fons d'informació per a la millora continuada de les polítiques de servei a la societat. El compromís del Museu és donar sempre la millor resposta possible i intentant, sempre que es pugui, no sobrepassar els 30 dies.

Medi ambient

Com a responsable de la conservació del patrimoni, el Museu Nacional té el compromís de treballar per una societat millor, també a través d'una política ambiental. Per això, el Museu ha implantat un sistema de gestió ambiental que permet desenvolupar la seva activitat amb el màxim respecte per l'entorn i minimitzar l'impacte sobre el medi ambient.

La Declaració ambiental recull la diagnosi i el Pla d'Acció anual del Museu, que es basa en la difusió ambiental, la prevenció de la contaminació i la millora contínua, d'acord amb la norma ISO 14.001, obtinguda el juliol del 2011, i el Reglament Europeu EMAS, certificació assolida el gener del 2012.

Què fem per reduir el nostre impacte ambiental?

Eficiència energètica

El principal consum energètic del Museu prové de la climatització, la ventilació i la il·luminació.

Què fem per millorar l'eficiència energètica?

- Millora de la **il·luminació en exposicions i oficines**: eliminació de les il·luminacions indirectes i implantació de tecnologia LED en llums directes.
- **Programació horària** de la il·luminació i climatització a les zones amb obres d'art (a través d'un estudi realitzat per l'Àrea de Restauració i Conservació Preventiva sobre les necessitats mínimes de conservació de les obres d'art) i a les oficines.
- **Detectors de presència** a les sales d'exposicions perquè s'apaguin els llums si no hi ha públic.
- **Sistema de monitoració** de control de les consignes de climatització.
- Instal·lació de variadors de freqüència per **reduir la velocitat dels ventiladors de la climatització**.
- **Aturades de la maquinària** de fred i calor en funció de la temperatura i la humitat interior i exterior.
- Contractació d'**energia elèctrica 100 % d'origen renovable**.
- **Actuacions tècniques** en maquinària que ajuden a reduir el consum: millora de l'aïllament, canvis de cremadors, etc.
- Actualització de totes les **neveres** antigues per nous aparells més **eficients A+++**.
- Eliminació d'impressores individuals. Ús d'**equips multifunció** més eficients.
- Obtenció de la **ISO 50001 de gestió energètica** a través de l'empresa de manteniment contractada pel Museu.
- Instal·lació d'una **nova caldera** més eficient.
- **Reducció del consum energètic en un 11,7 %** (objectiu ambiental).
- **Reducció de les emissions de CO₂ en 94 tones**.

Aigua

Els consums més rellevants d'aigua del Museu venen donats, en primer lloc, per la humectació i, en segon lloc, per l'ús dels banys.

Què fem per optimitzar el consum d'aigua?

- **Sistemes que afavoreixen l'estalvi d'aigua**: aixetes amb airejadors i temporitzadors a tot el Museu, i doble descàrrega als nous lavabos de la Sala Oval.
- **Rec eficient**:
Canvi de canonades de PVC per polietilè per evitar trencaments i fuites.
Instal·lació de sensors de pluja.
- Instal·lació de difusors de baix cabal.
- Plantació d'espècies de baixa demanda hídrica.
- Programació del rec en funció de l'època de l'any i la climatologia.
- Control diari del consum amb **comptadors sectoritzats** per detectar fuites.
- Instal·lació de **pressòstats** per detectar fuites en circuits tancats.
- **Reducció del consum d'aigua en un 0,5 %** (objectiu ambiental).

Economia circular

Mesures ambientals adoptades per fomentar l'economia circular:

■ Implantació d'un sistema eficaç de segregació de residus interns:

Protocol de recollida i gestió de residus especials.

Il·les de segregació de residus per a usuaris i treballadors.

Instal·lació d'un punt net senyalitzat i amb contenidors de segregació: fusta, ferralla, envasos, paper, vidre i RAEE.

■ Sistema de reutilització de fullets a la sortida del Museu.

■ Reutilització de materials expositius: material inventariat i ubicat al magatzem.

■ Reducció progressiva del consum de paper en oficines: digitalització de l'arxiu documental i impressions amb control de targeta individual.

■ Reducció dels tiratges de les publicacions.

■ Donacions puntuals de material expositiu per a altres museus i centres educatius.

Contractació i concessions

Ambientalització dels contractes:

■ Eliminació de productes d'un sol ús de plàstic a la cafeteria i el bar, i substitució per materials compostables.

■ Ús de productes de neteja ecològics en el contracte de neteja.

■ Certificació energètica de les màquines de vending i reducció d'envasos.

■ Aplicació de la normativa UE als camions de transport de les d'obres d'art i ambientalització dels embalatges.

■ Ús de materials sostenibles, control de l'energia i l'aigua, i segregació dels residus en els contractes d'obres.

■ Materials sostenibles, pintures i segregació dels residus als muntatges d'exposicions.

■ Ús d'alternatives naturals i ecològiques al contracte de pintura.

■ A les publicacions, reducció de gramatges, paper reciclat o ecològic, i sense plastificats.

Mobilitat sostenible

■ Aparcament de bicicletes segur per als treballadors.

■ Millora de la il·luminació i desbrossament dels accessos per facilitar l'arribada caminant.

■ Redacció del Pla de mobilitat sostenible el 2012.

La Declaració ambiental del Museu Nacional es publica anualment al web

SR10-0004/2013

Committed Entity

Xarxa de Museus d'Art de Catalunya

Des de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya (XMAC) s'ha treballat de manera activa per facilitar préstecs i dipòsits entre els museus que integren la Xarxa, s'ha continuat oferint formació en relació amb temes de gènere, s'han encarregat nous comissariats en línia i s'ha treballat conjuntament en la millora de la gestió documental.

Museus i recerca: Jornada “Confluències”

La Xarxa de Museus d'Art de Catalunya treballa des del 2019 per construir i consolidar vincles amb les universitats catalanes i els seus grups de recerca.

Després d'elaborar un mapatge amb l'objectiu d'identificar els grups actius amb els quals poder establir noves col·laboracions i projectes, i després d'organitzar dues trobades per iniciar un intercanvi de mirades i interessos, aquest any, la XMAC ha apostat per reunir els museus d'art i els grups de recerca en una jornada al Museu del Disseny de Barcelona i començar, així, a teixir vincles.

La iniciativa ha aplegat una cinquantena de professionals de tots dos àmbits, i ha inclòs diversos formats d'activitats amb la intenció de generar sinergies entre els professionals dels museus d'art i de l'àmbit acadèmic. La jornada ha sorprès amb una acollida basada en una dinàmica de cites ràpides amb presentacions de 30 segons, una activitat coreogràfica segons els interessos de cada participant, una sessió de *visual thinking* i la realització d'un mapa de compromisos.

+ Vídeo 8M Veu i memòria

+ 8M Veu i memòria

Feminismes i identitat: Projecte Veu i Memòria

Amb motiu del Dia Internacional de les Dones, la XMAC ha presentat un tast en format de càpsula vídeo d'aquest projecte que té com a objectiu la recuperació i visibilitat de dones artistes. Al llarg de tres anys, l'especialista Elina Norandi ha elaborat el cens de les dones artistes presents a les col·leccions dels museus que formen part de la Xarxa, pel qual s'han comptabilitzat més de 1.300 dones amb obra repartida pels 23 museus.

A partir d'aquest estudi s'han volgut reivindicar el paper i les vivències que van tenir les artistes sota la dictadura franquista. Per això s'han recollit les veus de les artistes que encara són vives, testimonis d'una realitat d'opressió i manca de llibertats que encara ens ressona.

Diversitat sexual i de gènere: Collage LGBTQ+

Amb l'objectiu de visualitzar els museus com a referents de la diversitat d'identitats a través de les seves col·leccions d'art, aquest any la XMAC ha participat, novament, en la commemoració del Dia de l'Alliberament LGBTQ+ amb una acció que s'ha encarregat a Randomagus (Agustí Martínez).

L'artista ha integrat en una obra d'art referents de les diversitats sexuals i de gènere utilitzant imatges d'obres de les col·leccions d'art catalanes que, superposades i embellides amb elements florals i animals, han pres un nou sentit en una rua de l'orgull pròpia de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya.

El collage resultant s'ha difós a través de les xarxes socials dels museus que formen part de la XMAC el mateix Dia de l'Alliberament LGBTQ+, i l'obra original ha estat presentada i exposada al Museu d'Art de Cerdanyola.

Memòria econòmica

El Museu Nacional ha tancat l'exercici 2022 amb un superàvit de 143.871 €, import que inclou els ajustos temporals de finançament. La recuperació de públic en aquest primer any postpandèmia, així com l'èxit d'exposicions com *Turner. La llum és color* i *Annibale Carracci. Els frescos de la capella Herrera*, han possibilitat un increment dels ingressos d'un 12 % respecte de l'any 2021. Destaca, també, la xifra d'ingressos corresponents al lloguer d'espais, que triplica la de l'any anterior.

INGRESSOS

1. Aportacions administracions	14.259.248
2. Ingressos propis no financers	3.603.735
Entrada taquilla	1.686.505
Lloguer d'espais	720.911
Altres vendes	525.840
Concessions	670.479
3. Patrocinis	341.895
En metàl·lic	295.252
En espècies	46.643
Total ingressos corrents	18.204.878
4. Ingressos per a operacions financeres i de capital	1.451.335
5. Finançament afectat per inversions en exercicis següents	-883.210

TOTAL INGRESSOS

18.773.003

Pel que fa a la despesa, tot i la reactivació econòmica d'aquest any, la guerra d'Ucraïna i la pujada dels preus de l'energia, així com les pertorbacions en la cadena de subministraments, ha comportat importants increments de preus en matèries primeres que han repercutit en el pressupost del Museu Nacional. Una prova d'això és l'augment de prop del 18 %, respecte del 2021, de la despesa en béns i serveis corrents.

DESPESA

1. Despesa de personal	6.403.145
2. Despesa estructural sense personal	11.537.684
3. Programació i projectes	-
4. Altres	18.560
Total despesa corrent	17.959.389
5. Operacions financeres i de capital	632.439
6. Altra despesa de capital	37.304

TOTAL DESPESES

18.629.132

Patrocini

Empreses i entitats que han col·laborat amb el Museu Nacional:

	NOMBRE DE CONVENIS	APORTACIÓ EN DINERS	APORTACIÓ EN ESPÈCIES	VALOR TOTAL
Empreses mecenes, benefactores i protectores	5	260.000	200.000	460.000
Empreses col·laboradores	3	90.000	39.000	129.000
Mitjans de comunicació	12	0	500.000	500.000
Total	20	350.000 €	739.000 €	1.089.000 €

Aquesta informació fa referència als convenis de patrocini signats o vigents el 2022. Les aportacions poden ser rebudes en aquest o en futurs exercicis.

Mecenes

Benefactors

Protectors

Col·laboradors

Mitjans de comunicació

Consorci integrat per

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

El Museu Nacional d'Art de Catalunya és una institució beneficiària de la Llei 49/2002, de 23 de desembre del règim fiscal de les entitats sense finalitat lucrativa i dels incentius fiscals al mecenatge.

Amics del Museu Nacional

#AmicsMuseuNacional

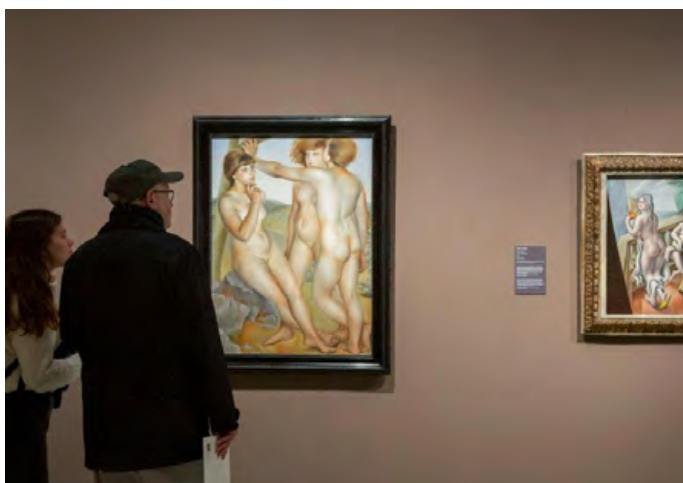
Els Amics del Museu han elaborat un programa d'activitats extens i de qualitat entorn de l'art català i han contribuït, un any més, a enriquir els fons de la col·lecció i la Biblioteca del Museu Nacional.

Un total de 3.255 persones han seguit donant suport a la cultura, al patrimoni i al Museu Nacional com a membres de la Fundació Amics del Museu Nacional.

S'han ofert 85 activitats per a 6.264 participants, 2.000 més que l'any anterior. A més de les 77 activitats presencials, s'han organitzat 8 propostes en línia, relacionades amb la col·lecció del Museu i les exposicions temporals programades, que han servit per consolidar una nova manera de gaudir de l'art. Dins d'aquestes activitats telemàtiques, s'han organitzat cinc cicles de conferències que han obtingut gairebé 500 inscripcions.

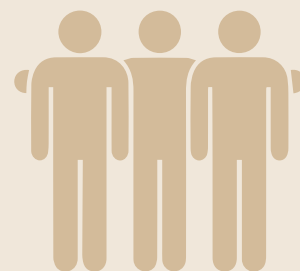

Memòria 2022 dels Amics del Museu Nacional

L'any 2022 s'han registrat 683 nous Amics, la fita més elevada d'altres aconseguida al llarg dels 25 anys de l'entitat

Aquest 2022 el programa anual d'activitats ha generat un benefici de 31.101,45 €, gairebé el doble que l'any 2021

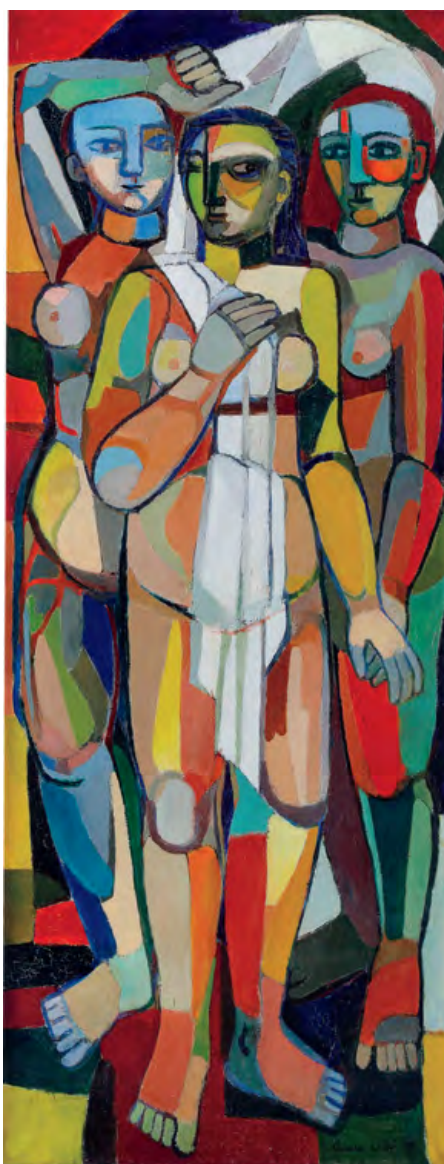

“Fem Biblioteca, fem Museu”

Projecte de patrocini promogut pels Amics del Museu per a l'adquisició de llibres per a la Biblioteca Joaquim Folch i Torres amb motiu de la diada de Sant Jordi. Gràcies a 73 mecenes s'ha pogut actualitzar el fons bibliogràfic amb 73 llibres de temàtiques relacionades amb la col·lecció del Museu, l'art i el patrimoni català valorants en 2.345 €.

Article al blog [Aquest Sant Jordi, els Amics regalem llibres a la Biblioteca del Museu!](#)

Pere Jaume Borrell i Guitart. *Sense títol*, 1975. Donació dels Amics del Museu Nacional, 2022. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Adquisició de dues obres per ampliar la col·lecció d'Art Contemporani del Museu

Aquest any, els Amics del Museu Nacional han contribuït a engrandir la col·lecció del Museu Nacional amb dues obres: una, de l'artista Perejaume, valorada en 1.583,14 €; i una altra, de la pintora Claude Collet, valorada en 7.000 €.

Les adquisicions han estat presentades a la Gala dels Amics, celebrada al Museu Nacional el 20 de desembre.

Claude Collet. *Les tres gràcies*, 1958. Donació dels Amics del Museu Nacional, 2022. Museu Nacional d'Art de Catalunya

Presentación del director

Presentamos la memoria anual del Museo, una recopilación de los proyectos que, a lo largo de 2022, se han impulsado desde las diversas áreas que integran la institución. Ha vuelto a ser un año ambicioso tanto en la programación de exposiciones y actividades como en el ámbito educativo y comunitario.

En 2022 hemos seguido apostando por la presencialidad como valor insustituible a la hora de vivir la experiencia única de contemplar las obras de arte en las salas, pero también hemos consolidado y ampliado los contenidos y actividades en línea, con el objetivo de abrir el MNAC al mundo y poder disfrutar del Museo y su colección sin limitaciones geográficas.

La exposición **Turner. La luz es color** ha sido la gran protagonista de este año. Esta muestra, en colaboración con la Tate Modern de Londres, ha posicionado el Museu Nacional como una institución capaz de organizar exposiciones de interés mundial, manteniendo siempre la prioridad de difundir la propia colección y sus artistas. Por este motivo la muestra del gran paisajista de todos los tiempos se ha programado junto con **El latido de la naturaleza**, exposición que ha dado a conocer pinturas y dibujos de artistas de la colección coetáneos de Turner con paisajes románticos como centro indiscutible. Ambas propuestas se han rodeado de un ambicioso programa de actividades que ha permitido al visitante profundizar en él desde múltiples ángulos, también desde cuestiones medioambientales como el cambio climático y la necesidad de reconectarnos con la naturaleza.

Durante todo el año, el público ha podido participar en un amplio abanico de proyectos de diferentes formatos y características, siempre relacionados con las colecciones y, algunos, conectados con temas ineludibles de la actualidad, lo cual reivindica, una vez más, **el Museo como espacio vivo de reflexión y crítica, conectado con toda la sociedad**. Porque a través de la campaña de comunicación corporativa “Mira el mundo a través del arte” se ha querido hacer valer que el arte no solo nos conecta con la belleza y las emociones, sino que también nos sirve para interrogarnos y cuestionarnos los temas del presente, el pasado y el futuro. Es el caso de un proyecto pequeño, no previsto a principios de año, y con una gran carga simbólica: **VESNA (Primavera)**, con el que el Museo ha abierto una ventana temporal de expresión y visibilidad para artistas afectados por la guerra de Ucrania.

También se ha programado **Maternasis**, una exposición que nos acerca a la maternidad desde la visión de tres grandes artistas —Núria Pompeia, Mari Chordà y Roser Bru— para plantearnos cuestiones como el patriarcado, la violencia obstétrica y la discriminación hacia las mujeres. También en clave feminista, se ha querido poner de relieve la figura de **Mey Rahola**, gran fotógrafa catalana de mediados del siglo xx, prácticamente inédita para el gran público. Asimismo, se han recuperado las figuras poliédricas de **Feliu Elias** —pintor, dibujante y crítico de arte—, con una exposición monográfica que ha reivindicado a este artista clave del arte catalán y con obra en la colección de Arte Moderno, y **Ferran García Sevilla**, que recientemente ha realizado una donación al Museo de un importante conjunto de obra de su período conceptual y de quien hemos presentado una exposición retrospectiva organizada conjuntamente con Tecla Sala en Hospitalet de Llobregat.

Como cada año, también se ha invitado a artistas a revisar la colección y el Museo desde su mirada crítica, para seguir conectando con un público tradicionalmente no habitual, que, poco a poco, está haciendo suyo el Museo como lugar en el que encontrar propuestas rompedoras y estimulantes. En el marco del Museo como espacio ya consolidado de creación contemporánea, destaca la instalación de **ID Project** en la sala Oval, del fotógrafo Jordi Bernadó, que ha trabajado en torno a cuestiones de máxima relevancia como el cambio climático, la defensa de los derechos humanos, el feminismo y los retos científicos, y también **El ojo del corzo**, del artista Setxu Girau, que ha interpelado a los visitantes sobre la propia identidad y ha cuestionado la percepción que tenemos habitualmente del arte y los museos.

Aunque las colecciones han seguido creciendo en relación con todos los periodos que alberga el Museu Nacional, se ha mantenido el interés por seguir haciendo visibles a **mujeres artistas** y para continuar construyendo la prolongación del discurso expositivo hasta el **Arte de Posguerra y Segundas Vanguardias**. Pero, más allá de los muros del Museo, este ha sido un año de intensa colaboración con otras instituciones del país y, al mismo tiempo, de refuerzo de las alianzas con museos internacionales, con préstamos y depósitos a instituciones que forman parte de la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya y llevando, por ejemplo, exposiciones de gran envergadura como **Gaudí** hasta el Musée d'Orsay de París.

También fruto de la colaboración internacional, esta vez entre el Museo Nacional del Prado de Madrid, las Gallerie Nazionali d'Arte Antica Palazzo Barberini de Roma y el Museu Nacional d'Art de Catalunya, se ha programado **Annibale Carracci. Los frescos de la capilla Herrera**. Esta muestra, inicialmente prevista para el año 2020 y aplazada a causa de la crisis sanitaria, ha permitido reunir por primera vez desde su dispersión las pinturas murales que el artista barroco Annibale Carracci llevó a cabo a principios del siglo xvii para la iglesia de Santiago de los Españoles en Roma.

Desde la nueva Área de Desarrollo Estratégico de Negocio, este año se ha conseguido volver a posicionar el Museu Nacional como uno de los lugares más representativos de la ciudad de Barcelona para realizar eventos de gran formato. Y en materia de **responsabilidad social** se han seguido priorizando actuaciones para convertir al edificio y sus espacios en **un entorno de disfrute accesible para todo el mundo**.

Por último, hay que remarcar que el **programa educativo** y el de **acción comunitaria** siguen siendo troncales para el Museo. Se ha seguido trabajando intensamente para llevar los valores del arte a las aulas y hasta asociaciones y entidades sociales, con el fin de hacer del arte una herramienta de integración y mejora del bienestar de las personas. En esta línea, destaca el **proyecto Artes en Salud**, cuyo objetivo es mejorar el bienestar emocional de las personas y las comunidades a través de varios proyectos surgidos de la alianza entre el Museo y varias instituciones del ámbito sanitario.

Pepe Serra Villalba

Director del Museu Nacional d'Art de Catalunya

Director's Presentation

We present the Museum's annual report, which details the projects launched by the various departments of the institution in 2022. Once again it has been an ambitious year, both in the programming of exhibitions and activities and in the field of education and community.

In 2022, we continued to see attendance as an irreplaceable value when experiencing the unique benefits of viewing works of art in the Museum's rooms. However, we have also consolidated and expanded our online content and activities, with the aim of opening the Museu Nacional to the world, so that people can enjoy the Museum and its collection without geographical limitations.

The exhibition **Turner. Light is colour** has been the focal point of the year. This exhibition, in collaboration with the Tate Modern in London, has positioned the Museu Nacional as an institution capable of organising exhibitions of global interest, yet always prioritising the dissemination of its own collections and artists. For this reason, the exhibition of the greatest landscape artist of all time has been programmed alongside **The heartbeat of nature**, an exhibition that has given visibility to paintings and drawings by artists from Turner's contemporary collection, with romantic landscapes being the indisputable centrepiece. Both exhibitions have been accompanied by an ambitious programme of activities which have allowed the visitor to explore the themes further, from multiple angles. It has also focused attention on environmental issues such as climate change and the need to reconnect with nature.

Throughout the year, the public has been able to participate in a wide range of projects of different formats and styles. All have been related to the collections, and some were connected to inescapable themes of the present day. This again vindicates **the Museum as a living space for reflection and criticism, and which is linked to all of society**. Through the corporate communication campaign "Look at the world through art" we wanted to emphasise that art not only connects us with beauty and emotions, but it can also be used to question ourselves about the issues of the present, the past and the future. This is the case of a highly symbolic small project, which was not planned at the beginning of the year: **VESNA (Spring)**. With this project, the Museum was able to open a temporary window of expression and visibility for artists affected by the war in Ukraine.

The exhibition **Maternasis** was also shown at the Museum, bringing us closer to motherhood from the perspective of three great artists —Núria Pompeia, Mari Chordà and Roser Bru— and addressing issues such as patriarchy, obstetric violence and discrimination towards women. Staying with the feminist theme, **Mey Rahola**, a great Catalan photographer of the mid-20th century and practically unknown to the general public, was given her chance to shine. Likewise, the polyhedral figures of **Feliu Elias** —painter, drawer and art critic— were recovered, with a monographic exhibition that vindicated this key Catalan artist who has his work displayed in the Modern Art collection, and **Ferran Garcia Sevilla**, who recently donated an important body of work from his conceptual period and of whom we have presented a retrospective exhibition, organised alongside Tecla Sala in L'Hospitalet de Llobregat.

As always, this year artists were also invited to review the collection and the Museum from their own critical perspective. This is so we are able to maintain a connection with the more unconventional type of visitors who, slowly but surely are making the Museum their own, using it as a space where they can find more ground-breaking and stimulating exhibitions. Within the context of the Museum as an already consolidated space for contemporary creation, the **ID Project** installation by photographer Jordi Bernadó in the Sala Oval should be highlighted. He has worked on highly relevant issues such as climate change, human rights, feminism and scientific challenges. As well as this, there was the exhibition **The eye of the roe deer**, by artist Setxu Girau, who questioned visitors about their own identity and the perception we usually have of art and museums.

Although the collections have continued to grow in relation to all the periods that the Museu Nacional houses, the interest in continuing to make **women artists** visible and in extending the exhibition discourse to **Post-war Art and Second Avant-garde** has remained. Beyond the walls of the Museum, this has been a year of intense collaboration with other institutions in the country, at the same time as strengthening alliances with international museums, with loans and deposits to institutions that are part of the Xarxa de Museus d'Art de Catalunya and also taking large-scale exhibitions such as **Gaudí** to the Musée d'Orsay in Paris.

As the result of an international collaboration, in this case between the Museo Nacional del Prado in Madrid, the Gallerie Nazionali d'Arte Antica Palazzo Barberini in Rome and the Museu Nacional d'Art de Catalunya, **Annibale Carracci. The frescoes of the Herrera chapel** was exhibited. It was originally scheduled for 2020 but put on hold due to the health crisis, and for the first time since its dispersal, brought together the mural paintings that the Baroque artist Annibale Carracci completed at the beginning of the 17th century for the church of San Giacomo degli Spagnoli in Rome.

In the new **Strategic Business Development Area**, the Museu Nacional has this year returned to its status as one of the most iconic places in the city of Barcelona for holding large-scale events. In terms of **social responsibility**, actions have continued to be prioritised to turn the building and its spaces into **an enjoyable environment which is accessible to everyone**.

Lastly, it should be noted that the **educational programme** and the **community action programme** continue to be central to the Museum. Intensive work continues in order to bring the values of art to the classroom and even to associations and social entities, making it a tool for integrating and improving people's well-being. Along this line, the **Arts in Health project** should be highlighted. Its aim is to improve the emotional well-being of people and communities through various projects which have come about through the alliance between the Museum and various institutions in the health sector.

Pepe Serra Villalba

Director of the Museu Nacional d'Art de Catalunya

Col·laboracions amb museus i entitats

El Museu Nacional agraeix als museus i entitats amb què col·labora el seu interès per desenvolupar serveis, projectes i activitats conjuntes que contribueixin a difondre i fer valer el patrimoni artístic català.

MUSEUS I EQUIPAMENTS CULTURALS DE CATALUNYA

Biblioteca de Catalunya, Barcelona
Castell de Montjuïc, Barcelona
Centre d'Art Contemporani La Sala, Vilanova i la Geltrú
Centre d'Art Tecla Sala, L'Hospitalet de Llobregat
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)
Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC), Barcelona
Filmoteca de Catalunya, Barcelona
Fundació Antoni Tàpies, Barcelona
Fundació Joan Miró, Barcelona
Institut d'Estudis Catalans (IEC), Barcelona
Museu Abelló, Mollet del Vallès
Museu d'Arqueologia de Catalunya, Barcelona
Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)

Museu d'Art de Sabadell
Museu de Ciències Naturals de Barcelona
Museu del Disseny de Barcelona
Museu de l'Empordà, Figueres
Museu de Granollers
Museu d'Història de Barcelona
Museu d'Història de Catalunya, Barcelona
Museu Marítim de Barcelona
Museu Memorial de l'Exili, La Jonquera
Museu Picasso, Barcelona
Museus d'Esplugues
Reial Acadèmia de Bones Lletres, Barcelona
Xarxa de Museus d'Art de Catalunya

Agència Catalana de Patrimoni, Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Vic
Amical Wikimedia
Apropa Cultura
Artistes gràfics ucraïnesos
Associació Construïnt a la Sala
Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya
Ateneu d'Oficis del Poble-sec
Barcelona Obertura Spring Festival
Biblioteca Joan Miró, Barcelona
Biblioteques de Barcelona
Centre LGTBI de Barcelona
Centre Residencial d'Acció Educativa KAIRÓS (Fundació Idea), Sabadell
Centres Cívics de Barcelona
CFA Pere Calders, Barcelona
Col·lecció d'Art Banc Sabadell
Col·lectiu Fem Memòria
Col·lectiu Higo Mental
Consell d'Europa. ST21 MOOC
Consell d'Innovació Pedagògica CIP
Consorci Patrimoni Mundial de la Vall de Boí
Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya
Cooperasec
Cooperativa Raons Públiques
CRP Les Corts, Barcelona
CRP Sant Andreu, Barcelona
CRP Sants-Montjuïc, Barcelona
Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya
Diputació de Barcelona
Direcció de Turisme i Indústries Creatives

Districte Sants-Montjuïc
Edualter
Eina. Escola d'Art i Disseny, Barcelona
Escola Gayerre, Barcelona
Escola Massana, Barcelona
Escola Mossèn Jacint Verdaguer, Barcelona
Escola La Muntanyeta, Barcelona
Espai Avinyó, Barcelona
Gresol cultural Poble-sec
Grup de Dones Arpilleres de Poble-sec
Hospital Universitari Vall d'Hebron, Barcelona
IES Consell de Cent, Barcelona
IES Poeta Maragall, Barcelona
Institut Català de les Dones, Barcelona
Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural
Institut Català de la Salut, Generalitat de Catalunya
Institut de Cultura de Barcelona
Institut Escola Arts, Barcelona
Institut del Teatre, Barcelona
Jocs al segon. Oriol Ripoll
Pla Comunitari del Poble-sec Plataforma Assembleària d'Artistes de Catalunya
Plataforma Vértices
Servei de Biblioteques de la Generalitat
Sindicat de Barri del Poble-sec
Transductores
Ullal Fest
Universitat Autònoma de Barcelona
Universitat de Barcelona
Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya
Voltes. Cooperativa d'Arquitectura
48H Open House Barcelona

MUSEUS I ENTITATS ESTATALS I INTERNACIONALS

Gallerie Nazionali di Arte Antica Palazzo Barberini, Roma
Musée d'Orsay, París
Museo Nacional del Prado, Madrid
Tate Modern, Londres

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

Fes-te Amic del Museu!
www.amicismuseunacional.org

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

 GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE CULTURA Y DEPORTE

Un Museu compromès

SR10-0004(2013)

 Barcelona
Capital Cultural i Científica

Ajuntament de Barcelona

